

Potrjeno uspešno delo zbornice

Iz dela organov KGZS od februarja do aprila letos.

str. 3

Senene kmetije malo drugače

V okviru EIP projekta Seneno meso in mleko smo v prvih mesecih leta obiskali kmetije, ki so partnerice projekta.

str. 6

Zakaj slovenska jabolka bonita

Vse ljubitelje jabolk aromatičnega okusa z izrazito kislostjo in prijetno sladkobo razveseljuje dejstvo, da so slovenski sadjarji pričeli s pridelavo jabolk bonita.

str. 9

Ko strojniški poklic zamenjaš s kmetijskim

Predstavljamo kmetijo Milavec, po domače Pr' Mačon, kjer gospodari mladi prevzemnik Dominik Milavec.

str. 16

Tegobam v kmetijstvu ni videti konca. Sneg in nizke temperature so že četrto pomlad v zadnjih šestih letih pobrale velik del pridelka, največ v sadjarstvu, nekaj tudi v vinogradništvu, pozeble so zgodnje medovite drevesne vrste, za druge kmetijske panoge pa je še težko oceniti, kakšne bodo posledice. Vendar je bila letošnja pozeba hujša od vseh prejšnjih, saj so bile temperature v nekaterih trajnih nasadih več dni krepko pod lediščem, v ekstremnih primerih tudi pod -10 stopinj Celzija. (Foto: Damijan Vrtin)

Bolje preprečiti

Žalostno dejstvo je, da danes (leto dni po začetku epidemije) že skoraj vsak otrok ve, kako preprečiti okužbo s koronavirusom: nošenje maske, umivanje in razkuževanje rok, izolacija in cepljenje. Ob upoštevanju vseh teh ukrepov je verjetnost, da bi dobili okužbo in jo širili naprej, zelo majhna, skoraj nična. Tukaj ni treba biti posebej pameten pri ugotovitvi, da je bolje preprečiti kot zdraviti. Kaj pa pri naravnih nesrečah? Trenutna pozeba, ki je zajela celo Slovenijo, je še enkrat pokazala, kako občutljivo in od narave odvisno je kmetijstvo. Še najbolj je prizadeto sadjarstvo, kjer težavam ni videti konca. Ob vseh težavah v zadnjih letih zaradi ruskega embarga, eni kakovostno slabi, a obilni letini in slabši prodaji zaradi epidemije covid-19 so sadjarje prizadele tudi tri hude pozebe v letih 2016, 2017 in 2020. V letošnjem letu prav tako ne kaže najbolje, saj so se uresničile napovedi o nizkih temperaturah okoli velike noči in v tednu po veliki noči, ko so se na nekaterih območjih temperature spustile pod minus deset stopinj Celzija. Že malce prej so specialisti za sadjarstvo pri KGZS ugotavljali, da so nizke temperature na Primorskem na izpostavljenih lokacijah že prizadele marelice, ki so že cvetele. Seveda je ob še svežih ranah stopnjo poškodovanosti težko napovedati, saj bo dokončna škoda znana šele čez nekaj tednov. A po prvih ocenah kmetijskih svetovalcev – specialistov pri KGZS so največ škode pri tem utrpeli sadne vrste na celem območju Slovenije, kjer so sadne vrste v polnem cvetu, z izjemo Gorenjske, kjer se

cvetenje šele pričinja. Nizke temperature so močno poškodovale košičasto sadje ter jabolane in hruške. Po prvih ocenah kaže na od 80- do 100-odstotno poškodovanost. Od jagodičevja so praktično uničene borovnice, ribez in robide, pri jagodah pa kaže na od 50- do 100-odstotno poškodovanost. Na nekaterih območjih (npr. Posavje, Podravje) so precej prizadeti tudi vinogradi. Zelene odgnane mladike so na vinski trti pozeble od 30- do 90-odstotno, odvisno od lege vinograda. Med zelenjadnicami je največja škoda na špargljih (30-odstotna) in na posevkih zelja ter solate. Še dobro, da vsaj pri poljščinah trenutno ne moremo govoriti o večji škodi zaradi pozebe.

Kaj torej narediti? Tako kot za zunanje športe pogosto pravijo, da je to šport na prostem in da na vreme (veter, sneg, dež, odjuga) ne moreš vplivati, enako velja tudi za kmetijstvo. S to razliko, da v kmetijstvu ne moreš cvetenja, razvoja plodu ali sadu, setev, žetev in letine prestaviti na drugi teden, na drugi kraj ali pa te »tekme« mirne duše odpovedati. Kmetijstvo je namreč hrana, brez hrane pa še nismo navajeni živeti. Zato je zelo pomembno, kako hitro se bomo v kmetijstvu prilagodili naravi, kajti narava se nam ne bo. In prej ko bodo to spoznali in temu primerno sprejeli prave rešitve tisti, ki lahko pomagajo pri tem, lažje bo nam vsem.

Robert Peklaj, urednik

53. **MOS**

15.-19. SEPTEMBER 2021

CELJSKI SEJEM

Za prihodnost kmetijstva gre

ROMAN ŽVEGLJČ

predsednik KGZS

Če bi začeli dramatično in malce pretiravali, bi lahko rekli, da smo v obdobju, ko se odloča o prihodnosti slovenskega kmetijstva. A pravzaprav niti nismo tako daleč od resnice. Namreč od tega, kaj bo pisalo v strateškem načrtu Skupne kmetijske politike 2023–2027, predvsem pa, kaj bo pisalo v »slovenskem delu«, je odvisno, kam se bo usmerilo slovensko kmetijstvo. Ta načrt bo namreč določil oziroma nakazal smeri, kako si Evropa in s tem Slovenija zamišljata razvoj kmetijstva, komu bodo iz skupne evropske malhe namenjene denarne spodbude in predvsem, koliko denarja bo kdo dobil.

Zato se na Kmetijsko gozdarski zbornici Slovenije zavedamo pomena tega dokumenta. Kljub velikemu obsegu in gostobesedju osnutka programskega načrta smo resno zagrizli vanj. Že od vsega začetka dejavno sodelujemo na sejah sveta za kmetijstvo in podeželje pri Ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano. Strokovne službe zbornice so pripravile pregled potreb in možnih načinov ukrepanja v posameznih sektorjih. Prav tako smo pripravili vprašalnik o ključnih mejnikih, na katere lahko vplivamo, saj nam je zelo pomembno slišati vaše mnenje. Osnovne usmeritve načrta in naše predloge predstavljamo na vseh organih zbornice. Tako so z njimi že seznanjeni člani upravnega odbora in sveta zbornice kot najvišjega organa. Sedaj potekajo predstavitve na strokovnih odborih in območnih enotah zbornice, kjer imate prek svojih predstavnikov v območnih enotah možnost tudi vi povedati svoje mnenje. In to je zelo pomembno, saj boste, ne nazadnje, prav vi tisti, ki boste čutili rezultate tega dokumenta. S predlogom načrta se lahko seznanite na spletni strani ministrstva: www.gov.si/zbirke/projekti-in-programi/skupna-kmetijska-politika-po-letu-2020/. Potem pa nas čaka še težko delo, saj bo treba vse te želje, interese in pobude tudi uskladiti ter najti ustrezne rešitve oziroma predloge zanje.

Sicer pa bodo zadnje škarje in platno v rokah imeli na ministrstvu, kjer bodo, vsaj upam tako, imeli dovolj modrosti in upoštevali večino naših predlogov. Predvidevam, da se tako kot mi zavedajo, da ne smemo zamuditi priložnosti in da se bodo prav odločili. Da moramo to našo kmetijsko barko, ki se komaj še drži nad gladino, usmeriti v takšne vode, ki bodo omogočile ne samo preživetje kmetijstva, temveč tudi razvoj. Če ne, se nam slabo piše.

KAKO DO INFORMACIJ NA KGZS

SPLOŠNE INFORMACIJE

Tel.: 01 513 66 00, e-naslov: kgzs@kgzs.si, www.kgzs.si

UREDNIŠTVO ZELENE DEŽELE

Tel.: 01 513 66 40, e-naslov: zelena.dezela@kgzs.si

Zelena dežela št. 165, april 2021 • Zelena dežela je glasilo Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije, ki izhaja šestkrat letno in je za člane KGZS brezplačno. • Uredništvo: KGZS – Zelena dežela, Gosposvolska ulica 6, 1000 Ljubljana, tel.: 01/5136640, e-pošta: zelena.dezela@kgzs.si, spletna stran: www.kgzs.si • Odgovorni urednik: Robert Peklaj • Novinar: Marjan Papež • Fotografija na naslovnici: Damijan Vrtin • Tehnično urejanje: Andrej Lombar • Jezikovni pregled: Marjana Cvirni • Fotografije: arhiv KGZS (če ni drugače navedeno) • KGZS ne odgovarja za oglasno vsebino. Tisk: Salomon, d.o.o. • Naklada: 92.000 izvodov • ISSN 1581-9027, spletna izdaja ISSN 2536-2119

Z zbornico ceneje na sejmu MOS

Tudi letos vam Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije v sodelovanju z organizatorjem sejma Celjskim sejmom ponuja možnost cenejšega nastopa na sejmu MOS v Celju, ki naj bi bil letos od 15. do 19. septembra 2021 na celjskem sejmišču. Največji sejem regije bo letos okrepil področje turizma, tako predstavitve krajev kot kulinarike. Zato so pripravili posebno ponudbo za člane KGZS.

Ponudba vključuje prijavnino, vpis v katalog, 6 kvadratnih metrov neopremljenega razstavnega prostora in leseno stojnico.

Cena najema razstavnega prostora za vseh 5 dni sejma je samo 390 evrov (brez DDV).

Cena ne vključuje električnega priključka, kar pomeni, da je treba električni priključek dodatno naročiti. Za zmanjšanje stroškov bo organizator razdelil stroške enega priključka na tri ali štiri razstavljalce, ki bodo imeli stojnice postavljene skupaj. Cene dodatnih naročil lahko dobite na sejmju ali pa pri nas.

Stojnice bodo v prenovljeni sejmski dvorani C, kjer se predstavlja program prehrane, gostinske opreme in turizma.

Število prostih mest je omejeno, zato pohitite s prijavi, saj je zanimanja veliko!

Dodatne informacije in prijavnico lahko dobite na naši spletni strani www.kgzs.si ali pa vam jo pošljemo po elektronski pošti. Poleg ustrezne prijave sta pogoja za sodelovanje na sejmu tudi članstvo v Kmetijsko gozdarski zbornici Slovenije s poravnanimi vsemi obveznostmi in urejena ustrezna dokumentacija za prodajo. **Prijavnico pošljite organizatorju (Celjski sejem), s katerim boste uredili vse ostale podrobnosti.**

Vabimo vas torej, da se pod okriljem Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije predstavite obiskovalcem sejma MOS v Celju!

Usposabljanja za KOPOP

Vsak, ki se želi vključiti v ukrep Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila (KOPOP) iz Programa razvoja podeželja 2014–2020, se mora udeležiti predhodnega usposabljanja.

Usposabljanja bodo potekala v treh terminih, in sicer **v sredo, 21. aprila, in v ponedeljek, 3. maja 2021**. Sprememba je tudi ta, da bodo potekala v spletni obliki prek aplikacije Webex. Usposabljanje bo potekalo od 9.20 do 14.45.

Vsi zainteresirani nimajo možnosti oziroma ustrezne opreme za udeležbo na spletnem usposabljanju, zato bodo tem zagotovljene tudi druge oblike usposabljanja. Tisti, ki se ne bodo mogli udeležiti spletnega usposabljanja, bodo na e-naslov prejeli e-povezavo za ogled gradiva oziroma bodo po pošti prejeli tiskano gradivo.

Usposabljanje je obvezno za kmetijska gospodarstva, ki se nameravajo vključiti v ukrep KOPOP in v obdobju 2014–2020 še niso opravila predhodnega usposabljanja. Ukrep KOPOP podpira kmetijstvo v njegovi okoljski vlogi, ustrezno gospodarjenje z vodami in upravljanje s tlemi ter blaženje in prilagajanje kmetovanja podnebnim spremembam. Namenjen je spodbujanju nadstandardnih sonaravnih kmetijskih praks, ki so usmerjene v ohranjanje biotske raznovrstnosti in krajine.

V okviru ukrepa KOPOP bodo mogoči novi vstopi v naslednje operacije:

- Posebni travniški habitati,
- Travišni habitati metuljev,
- Habitati ptic vlažnih ekstenzivnih travnikov,
- Steljniki,
- Vodni viri,
- Ohranjanje habitata strmih travnikov,
- Grbinasti travniki,
- Reja domačih živali na območju pojavljanja velikih zveri,
- Planinska paša,
- Visokodebelni travniški sadovnjaki,
- Ohranjanje mejic,
- Reja lokalnih pasem, ki jim grozi prenehanje reje, in
- Ohranjanje rastlinskih genskih virov, ki jim grozi genska erozija.

Izvajalec usposabljanja je Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano. Usposabljanja bodo potekala tako, da bodo prijavljeni na spletno usposabljanje na e-naslov prejeli povezavo, prek katere bodo spremljali spletno usposabljanje. Po končanem usposabljanju bodo potrdilo o usposabljanju prejeli na e-naslov.

Vsi zainteresirani udeleženci se morajo obvezno predhodno prijaviti na enega od razpoložljivih terminov, tako da izpolnijo **e-prijavnico** (dosegljiva na spletni strani KGZS ali MGKP). Prijavite se lahko najkasneje dva dni pred posameznim terminom. V primeru težav z elektronsko prijavo lahko pokličete na telefonsko številko 01 478 90 16.

Po opravljenem usposabljanju boste lahko pri vašem kmetijskem svetovalcu oddali zbirno vlogo in se vključili v ukrep KOPOP.

Podaljšanje pomoči kmečkim zavarovancem

Zaradi podaljšanja vladnih ukrepov za preprečevanje širjenja bolezni covid-19 lahko kmečki zavarovanci za april, maj in junij 2021 uveljavljajo pravico do izplačila mesečnega temeljnega dohodka oziroma povračila izgubljenega dohodka zaradi karantene ali varstva otrok. Vlada je s sklepom ponovno podaljšala nekatere oblike pomoči, namenjene blažitvi posledic epidemije, in sicer **do 30. junija 2021**, med drugim tudi pomoč v obliki mesečnega temeljnega dohodka ter pomoč denarnega nadomestila zaradi odredene karantene ali varstva otroka. Izjavo kmečki zavarovanci vložijo na enak način, kot je to veljalo do sedaj, torej prek eDavkov. Lahko pa se za pomoč obrnejo tudi na kmetijsko svetovalno službo. Več informacij glede podaljšanja najdete na spletnih straneh **FURS-a**.

Nekateri pomembni roki

Do kdaj?	Kaj?
Do 21. 5.	3. javni razpis za podukrep 4.3: Podpora za naložbe v infrastrukturo, povezano z razvojem, posodabljanjem ali prilagoditvijo kmetijstva in gozdarstva - Operacija: Izvedba agromelioracij na komasacijskih območjih
Do 6. 5.	Vnos zbirnih vlog za ukrepe SKP
Do 15. 6.	7. javni razpis za podukrep 6.1 Pomoč za zagon dejavnosti za mlade kmete za leto 2021
Do porabe razpisanih sredstev	3. javni razpis za operacijo Ureditev gozdnih vlak, potrebnih za izvedbo sanacije gozdov iz PRP 2014–2020
Do porabe razpisanih sredstev	5. javni razpis za aktivnost Dela za odpravo škode in obnovo gozda iz PRP 2014–2020

Zbral: Ma. P.

Potrjeno uspešno delo zbornice

Iz dela organov Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije od februarja do aprila letos

Zbornični urad, KGZS
zelena.dezela@kgzs.si

Konec marca so se na 4. redni seji zbrali člani sveta Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije (svet KGZS), ki so imeli na dnevnem redu kar nekaj pomembnih točk. Tako so med drugim obravnavali in na koncu tudi potrdili poročila o delu KGZS, vseh zavodov in območnih enot za leto 2020. Skupna ocena je, da je kljub oteženim razmeram zbornica lani uspešno opravljala svoje poslanstvo, da pa se bo še naprej trudila za izboljšanje svoje učinkovitosti.

Člani sveta KGZS so se seznanili z izhodišči predloga Načrta za okrevanje in odpornost, ki ga je pripravila slovenska vlada na podlagi dogovora Evropskega sveta glede Večletnega finančnega okvira za obdobje 2021–2027 in Instrumenta za okrevanje.

Člani sveta zahtevajo, da se obseg sredstev za kmetijstvo v tem načrtu poveča, in sicer bi poleg naložb v zeleni in digitalni prehod morali zagotoviti sredstva tudi za prilagoditev

kmetijstva pričakovanjem potrošnikov, predvsem v živinoreji. Poleg tega bo treba z ustreznimi ukrepi in naložbami povečati moč kmetijstva v celotni agroživilski verigi, kjer so razmerja zelo neskladna. Prav tako bo treba globalno urediti upravljanje s tveganji, saj se kmetijstvo ne more povsem prilagoditi podnebnim spremembam, ki pomembno vplivajo na gospodarski učinek v kmetijstvu. Zato svet KGZS meni, da predvidena sredstva v načrtu niso dovolj za učinkovito reševanje in prilagajanje kmetijstva novim zahtevam. Da bi načrt ustrezno reševal tudi težave v kmetijstvu, člani sveta zahtevajo, da bo KGZS vključena v postopek usklajevanja končne vsebine slovenskega predloga.

Člani sveta so obravnavali

tudi spremembe Zakona o kmetijstvu in sprejeli zahtevo, da v omenjenem zakonu ostane možnost neposredne prodaje lastnih pridelkov in izdelkov potrošnikom na premičnih stojnicah.

Člani sveta KGZS so na seji tudi potrdili Janeza Pirca kot novega direktorja zborničnega urada, ki je s svojim delom na zbornici začel 1. aprila.

Svet KGZS ustanovil protestni odbor zaradi neurejenih razmer na kmetijskih trgih

Člani sveta Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije (KGZS) so sredi februarja na 3. seji storili korak naprej pri svojem izražanju nestrinjanja s sedanji razmerami na kmetijskih trgih. Ustanovili so namreč protestni odbor, saj se razmere na trgu v času od prvega opozorila niso spremenile oziroma uredile. Protestni odbor vodi Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije oziroma v njem imenu predsednik Roman Žveglič, v njem pa sodelujejo tudi predstavniki drugih nevladnih organizacij. Prva naloga protestnega odbora bo oblikovanje protestnih zahtev in določitev načina delovanja.

Na seji so člani sveta sprejeli tudi sklep, da KGZS nadaljuje z usklajevanjem vsebine predloga Zakona o kmetijstvu in pri tem upošteva pripombe, ki so bile podane v razpravi na seji. Če posamezne vsebine ne bodo usklajene s MKGP, je svet KGZS zahteval, da se ti deli umaknejo iz predloga zakona za nadaljnjo obravnavo.

Svet KGZS prav tako ugotavlja, da nujno rabimo celovito zemljiško politiko, zato še naprej nasprotuje obravnavi predloga Zakona o kmetijskih zemljiščih. Sklenili so, da bo KGZS pripravil predloge vsebin sprememb vseh zakonov s področja zemljiške politike in jih uskladil s drugimi nevladnimi organizacijami v kmetijstvu.

O omenjenih zakonih je govoril tudi na seji prisoten minister za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano dr. Jože Podgoršek. Tako naj bi novi predlog Zakona o kmetijstvu že vseboval kar nekaj predlogov in pripomb, ki jih je posredovala zbornica, medtem ko ministrstvo pri urejanju zemljiške politike zavrača pri ločeni obravnavi sicer vsebinsko povezanih zakonov. Po besedah ministra je na prvem mestu Zakon o kmetijskih zemljiščih, kjer pa pričakuje, da se bodo nevladne organizacije poenotile in pripravile usklajen predlog. Je pa minister opozoril, da bo tudi delo ministrstva v drugi polovici leta osredotočeno na naše predsedovanje Evropski uniji.

Strokovnim odborom dati večjo težo

Konec februarja se je drugi stal svet območne enote (OE) Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije (KGZS) Kranj. Na seji je vodja OE Mitja Kadoič pred-

Dobili še predsednika OE Nova Gorica in OE Kočevje

Konec februarja sta potekali 'v živo' drugi redni seji svetov območnih enot Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije (KGZS) Nova Gorica in Kočevje, pri katerih na ustanovnih sejah, ki so potekale na daljavo, niso izvolili vodstva. V Novi Gorici je tako po tajnem glasovanju postal predsednik Klemen Šavli, v območni enoti Kočevje pa so za predsednika izvolili Franca Prelesnika. Tako so sedaj znani predsedniki vseh trinajstih območnih enot:

- OE Brežice: Boris Orešek
- OE Celje: Jože Kotnik
- OE Kočevje: Franc Prelesnik
- OE Koper: Rok Ražman
- OE Kranj: Barbara Lombar
- OE Ljubljana: Janez Beja
- OE Maribor: Venčeslav Senekovič
- OE Murska Sobota: Danilo Meolic
- OE Nova Gorica: Klemen Šavli
- OE Novo mesto: Jernej Redek
- OE Postojna: Anton Tonjo Janežič
- OE Ptuj: Alojz Herga
- OE Slovenj Gradec: Jože Lenko

Seznam članov posameznih območnih enot je dosegljiv na spletni strani zbornice (www.kgzs.si/kgzs/o-kgzs/obmocne-enote).

Novi direktor zborničnega urada

Novi direktor zborničnega urada je s 1. aprilom Janez Pirc, po izobrazbi magister javne uprave. Na tem položaju je zamenjal dosedanjega direktorja Branka Ravnika.

In kdo je Janez Pirc? Rodil se je leta 1977 v Novem mestu. Po končanem šolanju na Kmetijskem šolskem centru Grm Novo mesto, kjer je pridobil naziv kmetijski tehnik, je študij nadaljeval na Univerzi v Ljubljani na Biotehniški fakulteti in tam diplomiral v letu 2001. Ob zaposlitvi v javni upravi je izobraževanje nadaljeval in si pridobil strokovni naziv magistra javne uprave.

Prva zaposlitev ga je vodila na Kmetijsko gozdarski zavod Novo mesto, kjer je spoznal in opravljal naloge javne službe kmetijskega svetovanja. Zatem se je zaposlil pri nevladni organizaciji, in sicer na Sindikatu kmetov Slovenije, kjer je na delovnem mestu generalnega sekretarja opravljal dela, povezana z vodenjem glavne pisarne, organizacijo prireditev, medijsko podobo in strokovno podporo organov sindikata.

V letu 2005 je poklicno pot nadaljeval na Ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano. Tam je pri svojem delu znotraj ministrstva sodeloval v številnih delovnih skupinah za reformo Skupne kmetijske politike, Programa razvoja podeželja in reformo trga sadja in zelenjave. Opravljal je naloge na področju podnebnih sprememb, davčne in nepremičninske zakonodaje v kmetijstvu in podobno. Štiri leta je vodil tudi upravni odbor znanstveno raziskovalnega javnega zavoda (Kmetijski inštitut Slovenije) in bil član sveta javnega zavoda Krajinski park Kolpa.

Od 1. januarja 2012 dalje do zaposlitve na zborničnem uradu je bil direktor občinske uprave Občine Trebnje. V okviru svojega dela je uspešno vodil organizacijo s tridesetimi zaposlenimi. Njegove glavne naloge so obsegale načrtovanje, vodenje, organiziranje, usklajevanje in nadzor dela v občinski upravi. Med drugim je izvajal najzahtevnejše in ključne naloge v občinski upravi ter oblikoval ključne systemske rešitve. Vodil in odločal je v najzahtevnejših postopkih na prvi stopnji, skrbel za izvrševanje proračuna, izvedbo vseh najpomembnejših investicijskih projektov občine ter usklajeval pridobivanje nacionalnih in evropskih nepovratnih sredstev. Kot predstavnik občine, občinske uprave ali širše je bil član odbora za spremljanje Programa razvoja podeželja RS za obdobje 2014–2020, vladne pogajalske skupine za pogajanja in usklajevanja z reprezentativnimi sindikati javnega sektorja, nadzornega odbora Garancijske sheme za Dolenjsko, kreditnega odbora Garancijske sheme za Dolenjsko in posojil za odpiranje novih delovnih mest. V skladu s statutom občine je predstavljal in zastopal občinsko upravo ter bil uradna oseba za dostop do informacij javnega značaja, skrbel za zakonitost, učinkovitost ter smotrnost delovanja občinske uprave.

Janez Pirc je mož in oče treh otrok. Po očetju je podedoval kmetijo, na kateri živi s svojo družino. Je nosilec osnovne kmetijske in osnovne gozdarske dejavnosti ter član zbornice.

Zbornični urad, KGZS

stavil poročilo dela in finančno poročilo za leto 2020 ter program dela za leto 2021.

Poročilo o delu je sestavni del poročila, ki ga je sprejela KGZS. Zaradi epidemije so bili vse dejavnosti in srečanja onemogočeni. Na rednih sejah se je obravnavala aktualna tematika.

Poleg v programu dela naštetih dolgoročnih ciljev so dodali še problematiko na področju kmetijskih zemljišč in problematiko na področju gradbene zakonodaje. Na področju kmetijskih zemljišč je Igor Kuralt poudaril problem kmetijskih zemljišč na Sorškem polju, ki se vleče že nekaj let. Na področju gradbene politike se pojavljajo težave pri gradnjah kmetijskih objektov, predvsem zaradi visokih komunalnih prispevkov. Izpostavljeno je bilo, da je v Sloveniji več kot 80 odstotkov kmetij, ki upravlja z manj kot 10 ha kmetijskih zemljišč v uporabi (KZU).

Za preživetje se kmetje ukvarjajo z vrsto dopolnilnih in dodatnih dejavnostih. Teh kmetij se, po mnenju podpredsednika OE Stanislava Berganta, ne sme izpustiti in jih je potrebno vključiti v program dela. Poleg navedenega je med dejavnosti potrebno vključiti tudi planine in planinske pašnike ter se spopasti s problematiko divjih zverí na kmetijskih zemljiščih.

Igor Kuralt je izpostavil problem kandidiranja gorenjskih kmetov na razpise zaradi neprimernega točkovnika. V programu dela bodo dobrodošle tudi teme s področja čebelarstva – en član sveta se dejavno ukvarja s čebelarstvom. Ob koncu seje je Robert Golc, član sveta KGZS, predstavil njeno delovanje pri pripravi zakonodaje s področja kmetijstva.

SO za gozdarstvo in lovstvo

Na prvi konstitutivni seji, ki je bila v prvi polovici marca, so člani obravnavali pripravo dvoletnih lovsko upravljaljskih načrtov, desetletnih območnih

govodno gospodarskih in lovsko upravljaljskih načrtov ter pripravo nove strategije za volka. Nov predsednik odbora za gozdarstvo je Janez Beja, podpredsednik pa Franci Pogačnik.

Popisi objedenosti gozdnega mladja ter dolgoletna opozorila s terena kažejo, da plemeniti listavci, hrast in jelka na dolčenih območjih ne preraščajo, kar ima lahko velike negativne posledice za doseganje gozdno gojivnih in gozdno gospodarskih ciljev, obenem pa je ogroženo tudi prilagajanje gospodarjenja na podnebne spremembe. Pričakujemo, da se bodo podatki popisa objedenosti gozdnega mladja smiselno upoštevali pri načrtovanju odvzema parkljaske divjadi. Številčnost divjadi mora biti usklajena z gozdom na način, da zagotovi preraščanje vseh ključnih drevesnih vrst, še posebej vrst graditeljev sestojev.

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije dejavno sodeluje pri pripravi smernic za upravljanje divjadi v Sloveniji v obdobju od 2021 do 2030. Smernice pripravljata ZGS skupaj s MKGP, Lovsko zvezo Slovenije in Kmetijsko gozdarsko zbornico Slovenije. Izvedba vsebinskih delavnic glede območnih gozdno gospodarskih in lovsko upravljaljskih načrtov bo predvidoma izvedena po območnih enotah ZGS do konca junija.

Člani so podprli predlog o izdelavi aplikacije, ki bi omogočala prijavo škod po divjadi z namenom realnejše ocene skupnega vpliva divjadi na kmetijstvo in gozdarstvo.

Na področju upravljanja z zvermi člani menijo, da je treba slediti cilju zmanjšanja številčnosti in preprečitev nadaljnega širjenja zverí. Ponovno so podprli usmeritve, ki so jih leta 2019 podpisale vse krovne nevladne organizacije s področja kmetijstva.

Od sadja do rdečega mesa

Ustanovne seje strokovnih odborov so v polnem zamahu.

Zbornični urad, KGZS
zelena.dezela@kgzs.si

Konec marca je prek videokonference potekala ustanovna seja strokovnega odbora za sadjarstvo pri Kmetijski gozdarski zbornici Slovenije (KGZS). Sejo je vodil predsednik KGZS Roman Žveglič. Člani odbora, ki ga sestavljajo Jaka Aškerc, Alojz Herga, Silvano Knez, Anže Legat, Doris Letina, Boris Orešek, Jože Rataj, Ivanka Rožej, Erna Skok, Janko Stojkovič in Radovan Štor, so najprej izvolili predsednika odbora, ki je postal **Boris Orešek**, in podpredsednika odbora, ki je postal **Radovan Štor**. Strokovni tajnik odbora je **Vojko Bizjak**.

Odbor je v nadaljevanju obravnaval problematiko zavarovanja v sadjarstvu. Na zadnji seji SO za sadjarstvo v prejšnji sestavi je bil predlagan nov, dodaten model zavarovanja, ki bi bil, vsaj na Primorskem, bolj prijazen do sadjarjev. Zavarovali naj bi samo letne stroške obdelave nasada, odškodnina bi se izplačala pri izpadih pridelka nad 50 odstotkov.

Predstavnika zavarovalnice Triglav Aleš Zupan in Jasmina

Levstik Šoln sta predstavila predlog takšnega modela, ki pa bo moral biti obravnavan tudi na MKGP, ki je bilo z našo pobudo seznanjeno, vendar do sestanka do sedaj še ni prišlo. V nadaljevanju seje so člani odbora pripravili programa dela. V razpravi, v kateri so sodelovali vsi člani odbora, je bilo izraženo kar nekaj pobud, ki se smiselno uredijo in umestijo v štiriletni program dela, prioritete vsebine pa bo odbor določil na eni od naslednjih sej. Ključne teme so vsekakor zavarovanje pridelka, višina katastrskega dohodka v sadjarstvu, omejitve pri pridelavi sadja, SKP 2021–2027 in ohranitev vseh možnosti neposredne prodaje sadja.

Trg rdečega mesa

V drugi polovici marca pa je svojo ustanovno sejo imel tudi strokovni odbor za goveje meso pri Kmetijski gozdarski zbornici Slovenije (KGZS).

Seje so se udeležili člani odbora: Dominik Čevka, Danilo Fišer, Anton Ilc,

Marija Klančnik, Dean Kokot, Urban Kramberger, Marjan Kramberger, Dejan Kuhar, Ciril Peternel in Gregor Ročnik. Po opravljenem glasovanju so člani soglasno potrdili za predsednika **Deana Kokota** in za podpredsednika **Gregorja Ročnika**, strokovni tajnik pa je **Jernej Vrtačnik**. Ta je prisotne seznanil s stanjem v sektorju govejega mesa v Sloveniji in EU. Prisotni so po opravljeni predstavitvi razpravljali o ukrepih, potrebnih za dvig odkupnih cen goveda, pridelavi kakovostne osnovne krme in morebitnih spremembah specifikacije Izbrana kakovost.

Dejan Kuhar je izpostavil, da kriza traja že od leta 2019 in da obstajajo vzrodi, s katerimi bi lahko izšli iz krize. Rejci so deležni pritiskov tako s strani domačih kot tujih odkupovalcev. Predsednik KGZS **Roman Žveglič** je dejal, da vidi težave v živilskopredelovalni industriji in trgovcih. Cene so na isti ravni, odkup pa je nižji. Prisotni so razpravljali tudi o kalkulacijski ceni Kmetijskega inštituta Slovenije in borzni ceni govejega mesa.

Člani SO so razpravljali tudi o podatkih, predstavljanih na »Mesni konferenci«, ki jo je organizirala GZS, kjer je bilo prikazano razmerje med deležni-ki (rejec, živilskopredelovalna

industrija, trgovina). **Danilo Fišer** je izpostavil, da smo na repu EU, da v Sloveniji prirejamo kakovostno goveje meso, ki se izvažajo, uvažajo pa se surovine neznane kakovosti v velikih količinah, kjer ni kontrole. Meni, da pri uvozu mesa ni zadostne kontrole s strani UVHVV.

Marijan Kramberger je izpostavil nadzor nad masnimi bilancami in nadzor na malo-

prodajnih mestih. Izpostavil je, da sta bila v štirih letih opravljena le dva nadzora in da so pri obeh ugotovili nepravilnosti. Predlagal je, da se v osveščanje vključijo Zvezo potrošnikov Slovenije. Izpostavil je, da mediji ne objavljajo podatkov in nepravilnosti zaradi trgovskih podjetij.

Ciril Peternel je izpostavil, da imajo na njihovem območju klavnico, ki je v lasti zadruge.

Ker so bili lansko leto kmetje prikrajšani za izpad dohodka in so dobiček kovali predvsem ŽPI in trgovina, so predlagali, da klavnica članom zadruge povrne del izpada dohodka. Strinjali se je s povečanjem nadzora nad količinami in kakovostjo uvoženega mesa. **Marija Klančnik** je izpostavila, da so težava mesni izdelki, v katerih je meso neznane kakovosti. Predsednik zbornice je dejal, da podatki o tem, kaj uvažamo, obstajajo, opraviti je treba analizo stanja. Dogovoriti se moramo, kako bomo spremljali količine in cene govejega mesa. Izpostavil je, da je nadzor pri živih živalih ustrezen, saj živali spremlja ustrezna dokumentacija. Dejal je, da bo KGZS članom SO posredovala Pravilnik o masnih bilancah.

Dominik Čevka je dejal, da obstajajo dobavnice, potreben je nadzor ustreznih inštitucij. Predlagal je, da bi se zagotovila sledljivost porekla na izdelkih do rejca. Izpostavil je, da je shema IK prinesla nižje odkupne cene rejcem in višje v trgovini.

Nadalje je razprava potekala o Zakonu o javnem naročanju, kjer bi morali dati večjo težo kakovosti izdelkov in ne ceni. ↘

naša skupina KMETIJSKIH

strokovnjakov
JE
VEDNO TU
za vas

PIONEER
MADE TO GROW™

Pioneer hibridi koruze za setev 2021

Za zanesljivo proizvodnjo v vseh vremenskih pogojih vam priporočamo Pioneer hibride iz skupine **Optimum® AQUAmax® hibridi**. Izjemni pridelki hibridov iz skupine šampionov pa so se na naših, več kot 150 poskusnih poljih, ponovno izkazali kot zmagovalna izbira za vas.

Šampioni Pioneer za setev 2021

P8834 FAO 300 NOVO AQ hibrid, idealen izbor v proizvodnji zrnja
P9610 FAO 350 NOVO AQ hibrid, nov šampion srednje zrelostne skupine
P9241 FAO 350 AQ hibrid, stabilnost, kvaliteta in popularnost v Sloveniji
P9363 FAO 370, rekordni pridelki in odlična stabilnost
P9757 FAO 390, najvišja rodnost zrnja in silaže

P9978 FAO 400 NOVO, nov hibrid rekordnih pridelkov
P9911 FAO 410 AQ hibrid, vrhunski silažni hibrid
P0217 FAO 430 AQ hibrid, rekordni pridelki silaže in zrnja
P1241 FAO 550 AQ hibrid, pravi izbor za Primorsko

Elitni hibridi Pioneer

- P9074 FAO 300 rekord v zrnju
- P9486 FAO 360 AQ hibrid, prava izbira za sušo
- P9537 FAO 380 vrhunski pridelki
- P9903 FAO 400 AQ hibrid, izjemen v suši in moči
- PR31Y43 FAO 690 tradicija Primorske
- P9234 FAO 340 AQ hibrid izredna dimenzija pridelka v suši
- P0216 FAO 430 AQ hibrid vrhunska silaža, rekordni pridelki

Pioneer kvaliteta

- P9590 FAO 320 NOVO za mlinsko predelovalno industrijo
- PR37N01 FAO 390 nepogrešljiv
- P7043 FAO 180 NOVO 100 dnevni hibrid
- P8567 FAO 300 visok pridelok in nizka vlaga
- PR37F73 FAO 410 silaža na lahkkih tleh

AQ -pomeni **Optimum® AQUAmax® hibrid**

PIONEER GARANCIJA NA VZNIK: S konceptom tretiranega semena »LumiGEN PREMIUM«, ki obsega vrhunsko seme tretirano s fungicidom, odvrčalom ter sedaj še z novim insekticidom Lumiposa™ in biostimulatorjem rasti LUMIBIO Kelta™, prejmete tudi garancijo na vzniki.

Dodatno v ponudbi:

- Pioneer soja, sorta PR91M10
- BIO seme hibridov koruze P9074 in P9241
- Sončnice: visoko oljna P64HE133 in pisana, za ptice P64BB01

N-Lock SUPER
Optimize™ technology
STABILIZATOR DUŠIKA

NOVO V PONUDBI
Višji pridelok, prijazno okolju.

Kupite 4,5,6 ali 7 vreč 25 MK koruze in Corteva Pioneer kapa je vaša. Če pa kupite 8 vreč 25 MK koruze prejmete Pioneer hlače.

Količinski popust: Ob nakupu 16 vreč in več dobite še poseben popust, in sicer 1,00 EUR za vsako vrečo.

Kako v klub in do bonitet: vprašajte v vaši trgovini ali na naši internet strani <https://www.corteva.si/> ali tel.: 02 521 36 20.

Do več reda s shemo Izbrana kakovost?

Proti koncu marca je Zbornica kmetijskih in živilskih podjetij - GIZ meso organizirala spletno »mesno« konferenco, na kateri so predstavili stanje v treh najpomembnejših sektorjih priraje mesa.

Zbornični urad, KGZS
zelena.dezela@kgzs.si

Praščereja pri nas je pred desetletji temeljila na eni strani na velikih farmskih rejah ter na drugi strani na »samooskrbnih kmečkih« reji. Ne glede na način reje so podatki o obsegu reje prašičev zaskrbljujoči.

Kako je mogoče, da smo pristali na tako nizki številki, da se je v manj kot dveh desetletjih stalež prašičev po podatkih SURS-a zmanjšal z dobrih 650 tisoč na zgolj 240 tisoč? Razlogi tiči v prestrukturiranju praščerejskega sektorja z zaprtjem večjega števila farm. Sledilo je

tudi delno prestrukturiranje t. i. kmečkih rej, ki so se specializirale za rejo prašičev. To pove, da je samooskrba v Sloveniji temeljila na priraji praščerejskega mesa na farmah, ki so se postopno zapirale. S tem je padala domača priraja, v Sloveniji prirajeno meso pa se je postopoma nadomestilo z uvoženim.

Ali je res problem zakol za domačo porabo?

Med drugim so na omenjeni konferenci izpostavili, da je

velik problem zakol za domačo porabo na kmetijah. Med drugim so predstavili podatek, da na sivem trgu konča okrog 140 tisoč prašičev. Po podatkih SURS-a je bil letni zakol prašičev za leto 2019 dobrih 330 tisoč živali, od tega jih je statistika zajela slabih 260 tisoč. Ti podatki kažejo, da je razlika, torej le okrog 70 tisoč, dejanski zakol za lastno uporabo. In ta vrednost po mnenju nekaterih predstavlja resen problem, saj te živali ne pridejo v t. i. verigo s praščim mesom. Številke kažejo, da je bil tej temi dan prevelik pomen.

Za ponazoritev povzemamo podatke SURS-a o uvozu leta 2019, ko je bilo uvoženih 83 tisoč prašičev in skoraj 65 tisoč ton svinjskega mesa, ki konča v izdelkih. Te slovenski potrošnik pojmuje kot slovenske, pri tem pa misli, da z nakupom podpira slovenskega rejca. Hkrati potrošnik pri nas zelo težko razbe-

re mesne izdelke, ki imajo jasno naveden izvor in poreklo.

Se pa na Kmetijsko gozdarski zbornici Slovenije zavedamo, da problem sivega trga ni nepomemben, saj je že leta 2010 Združenje predelovalcev mesa na kmetijah, ki deluje pod okriljem KGZS, naslovlilo na resorno ministrstvo zahtevo, da uredi sivi trg, a se to še ni zgodilo.

Koga nevede podpira potrošnik v Sloveniji

Če slovenska predelovalna industrija ne uporablja za vse svoje paradne izdelke slovenskih surovin, oglašuje pa jih s pristnimi izrazi kmečkega, slovenskega podeželja, potrošniki ne morejo izbrati in z nakupom izkazati pripadnosti slovenskim kmetom. Tako potrošnik v Sloveniji z vsakim nakupom podpira tuje rejce in vsaka investicija v predelovalno industrijo, ki ne temelji na slovenskih

surovinah, odvede davkoplavalški denar v tujino.

Seveda je lažje kazati na kmete in izpostaviti visok delež prašičev, zaklanih izven klavnice. Ne smemo pozabiti tudi dejstva, da živilskopredelovalna industrija izvozi visok delež kakovostnega slovenskega mesa in na drugi strani uvozi meso za predelavo po nizkih cenah. Kmetje se ne ukvarjajo z uvožno-izvoznimi posli predelovalcev in trgovine, nosijo pa posledice tega početja. Takšno ravnanje ruši samooskrbo s praščim mesom, saj pritiska na zniževanje odkupnih cen praščerejskega mesa.

Kdaj bo zaživela shema IK?

Za izboljšanje položaja panoge so Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije, Zadružna zveza Slovenije, Zbornica živilskih podjetij in Ministrstvo za kme-

tijstvo, gozdarstvo in prehrano (MKGP) pristopili k pripravi sheme Izbrana kakovost (IK) za praščerejsko meso.

Med drugim je bil dosežen dogovor, da je prag za vstop v shemo IK 150 tisoč v Sloveniji rojenih, rejanih, zaklanih in predelanih prašičev. Po zadnjih podatkih je stalež prašičev slovenskega porekla dosežen, zato na KGZS pričakujemo, da MKGP čim prej izpelje postopek uvedbe sheme Izbrana kakovost za praščerejsko meso. Uvedba sheme bi zagotavljala transparentnost in sledljivost praščerejskega mesa od rejca do potrošnika, to pa, kot kaže, nekaterim deležnikom ne ustreza.

Poziv KGZS obrodil sadove

Konec januarja je nastala težava glede prejemanja pozivov k izjasnitvi zaradi identifikacije davčnega zavezanca zaradi obveznega vstopa v sistem DDV. V primeru, ko katastrski dohodek (KD) kmečkega gospodarstva za zadnje leto presega znesek 7.500 evrov, namreč davčni organ po uradni dolžnosti določi davčnega zavezanca za DDV in izda identifikacijsko številko za DDV osebi, ki ima med člani kmečkega gospodarstva najvišji KD.

Ob primerjavi lestvice KD za kmetijska zemljišča v letih 2018, 2019 in 2020 ter upoštevaje postopnost vključevanja KD v davčno osnovo (leta 2018 55 %, leta 2019 75 % ter leta 2020 nove lestvice, določene zaradi epidemije COVID-19 v višini 50 % KD) so na zborničnem uradu ugotavljali, da se je davčna osnova v letu 2019 pomembno povečala, v letu 2020 pa se je znižala (razen za hmeljišča) na raven pred letom 2018.

Glede na dejstvo, da je FURS pri doslej posredovanih obvestilih o obvezni vključitvi v sistem DDV kot osnovo upošteval podatke o KD leta 2019, bi zelo verjetno večina sedaj identificiranih obveznikov takoj po prejemu dohodninskih odločb za leto 2020 zahtevala izstop iz sistema DDV, saj praga za vstop (znesek 7.500 evrov obdavčljivih dohodkov) v letu ne bi dosegala.

Upravni odbor KGZS je 12. februarja pozval Finančno upravo RS, da nemudoma ustavi izdajanje odločb o obveznem vstopu v DDV na podlagi podatkov o KD iz leta 2019 ter pristopi k izdajanju odločb za obvezen vstop v sistem identifikacije za namen DDV na podlagi podatkov za leto 2020.

Postopki identifikacije za namene DDV se trenutno ne izvajajo, razen če davčni zavezanci sami to želijo.

Deset dni kasneje je prišel pozitiven odgovor od FURS-a. V njem so obrazložili, bo FURS glede na to, da se v KD kmečkega gospodarstva všteta tudi znesek prejetih subvencij, s postopki identifikacije za namene DDV nadaljeval po pripravi podatkov o subvencijah, ki so bile izplačane v letu 2020. Pri davčnih zavezancih, ki so v letu 2020 prejeli visoke subvencije, na podlagi katerih se pričakuje, da KD za leto 2020 ne bo padel pod 7.500 evrov, se bo nadaljeval postopek identifikacije za namene DDV.

KGZS obvešča tiste, ki so že prejeli odločbe o obveznem vstopu v DDV, da s svojim morebitnim nestrinjanjem seznanite zbornični urad (kgzs@kgzs.si ali 01 5136 600), da vam pomagajo pri razreševanju nastalega položaja.

mag. Martin Nose, KGZS

Kako do statusa kmeta v letu 2021

Zakon o kmetijskih zemljiščih določa, da lahko pridobi status kmeta oseba, ki se ali se bo ukvarjala s kmetijsko dejavnostjo, je za opravljanje kmetijske dejavnosti ustrezno usposobljena in iz kmetijske dejavnosti ustvarja pomemben del svojega dohodka oziroma dokaže, da bo ustvarila pomemben del dohodka.

Oseba, ki želi pridobiti status kmeta, mora izpolnjevati naslednje pogoje:

1. Fizična oseba je kmet, če je:

- lastnik, zakupnik oziroma drugačni uporabnik kmetijskega zemljišča, ki to zemljišče obdeluje sam ali s pomočjo drugih ali
- družinski član osebe, ki je lastnik, zakupnik oziroma drugačni uporabnik kmetijskega zemljišča ali
- oseba, ki je iz kmetijske dejavnosti pridobivala pomemben del dohodka, pa zaradi starosti in delovne nezmožnosti ne opravlja kmetijske dejavnosti na kmetiji, če poskrbi za obdelavo kmetijskih površin ali
- poda izjavo na upravni enoti, da bo sama ali s pomočjo drugih obdelovala kmetijska zemljišča, za katera se izkaže, da jih bo pridobila.

2. Ustrezna usposobljenost za opravljanje kmetijske dejavnosti:

- strokovna izobrazba najmanj IV. stopnje kmetijske smeri ali katerakoli izobrazba IV. stopnje in opravljen preizkus po veljavnem programu kmetijskih poklicnih ali srednjih šol s področja kmetijske dejavnosti ali
- pridobitev nacionalne poklicne kvalifikacije za področje kmetijstva ali
- starost nad 30 let in najmanj pet let delovnih izkušenj na kmetiji od 15. leta starosti.

3. Pomemben del dohodka iz kmetijske dejavnosti:

- kot pomemben del dohodka iz kmetijske dejavnosti šteje vrednost kmetijskih pridelkov na kmetiji, vključno s prihodi iz naslova ukrepov kmetijske politike in iz naslova državnih pomoči v gospodarskem letu pred ugotavljanjem, ki dosega najmanj dve tretjini letne plače na zaposlenega v Republiki Sloveniji v istem obdobju; pri tem dohodka iz gozdarske dejavnosti ni mogoče šteti med dohodke iz kmetijske dejavnosti.

Po podatkih Statističnega urada RS je povprečna mesečna bruto plača v letu 2020 znašala 1.856,20 evra mesečno. Iz navedenega sledi, da dve tretjini letne plače na zaposlenega v Republiki Sloveniji, torej cenzus v letošnjem letu, znašata 14.849,60 evra.

Oseba, ki želi pridobiti odločbo o statusu kmeta, vloži vlogo (na voljo na spletni strani eUprave) z dokazili (dokument o lastništvu, najemu ali drugi uporabi kmetijskih zemljišč, potrdilo o izobrazbi (spričevalo ali certifikat), dokument o dohodku iz kmetijske dejavnosti, izračun, katerega lahko pripravijo na kmetijski svetovadni službi) in potrdilo o plačilu upravne takse) na upravni enoti, na območju katere leži večji del kmetijskih zemljišč, ki jih uporablja. Podatke iz uradnih evidenc pridobi organ po uradni dolžnosti, nato preveri izpolnjevanje pogojev za pridobitev statusa kmeta in izda odločbo.

Oseba s statusom kmeta lahko uveljavlja predkupno pravico pri nakupu kmetijskih zemljišč in oprostitev plačila davka na dediščino in darila.

Pripominjamo pa, da odločba o statusu kmeta ni trajnega značaja. Odločba starejšega datuma tako še ne pomeni nujno, da je oseba še vedno kmet v smislu določb ZKZ. Upravna enota lahko namreč med postopkom prometa s kmetijskimi zemljišči preveri in ugotavlja trenutni status kmeta.

Mag. Martin Nose, KGZS

Senene kmetije malo drugače

V okviru EIP projekta Seneno meso in mleko smo v prvih mesecih leta obiskali kmetije, ki so partnerice projekta.

Dominika Klavž, KGZS
dominika.klavz@kgzs.si

Obisk je bil namenjen postavitvi poskusov, ki se bodo izvajali v tem letu, odvzemu vzorcev tal, živinskih gnojil in krme. Rezultati bodo podlaga za priročnik za druge kmetije, ki se bodo želele usmeriti v tak način priraje mesa in mleka.

Namen projekta je zagotoviti obstoj in razvoj živinorejskih kmetij na HGO območjih, povečati pridelavo senenega mleka za potrebe dopolnilnih dejavnosti na kmetiji kot tudi industrijske predelave ter seneno meso in mleko narediti prepoznavno živilo kot izdelek višje kakovosti.

Turistična kmetija Apat

Kmetija Apat ima razgled na Velenjsko jezero in na okoliške hribe. Na sončnih pobočjih pridelujejo kakovostno seno za čredo rjave pasme. Vmes se najde tudi kakšna posebna pasma, ki je ne bi pripisali kmetiji, usmerjeni v priraje senenega mleka. Na kmetiji imajo namreč tudi križance med angusom in wagyu govedom, imajo pa tudi dva vola.

Kmetija je tehnološko dobro opremljena, saj imajo dosuševalno napravo na topel zrak za seno v rinfuzi, dosuševalno napravo za dosuševanje bal, teleskopski nakladalec sena, dobro pa je podprt tudi strojni park za spravilo krme.

Kljub tehnološki opremlje-

nosti je še vedno nekaj manevrskega prostora za izboljšave. Gospodar Peter se zaveda šibkih točk. Ena izmed teh je menedžment na kmetiji. Rad bi tudi optimiziral čas molže in morda se bodo v prihodnje opremili z robotom za molžo. Rok za delo na tako pestri kmetiji je vedno premalo. Poleg priraje senenega mleka predstavlja glaven vir dohodka turizem na kmetiji, po korakih pa začenjajo s predelavo mleka in mesa. Nekaj površin je namenjenih tudi vinogradništvu in sadjarstvu.

Večino pridelkov prodajo preko turistične kmetije, mleko pa odkupuje Mlekarna Celeia, ki je že pričela prodajati seneni sir. Možnosti za prodajo je še veliko, a jim trenutni obseg dela ne dopušča krepitve trženja preko drugih prodajnih kanalov.

Kot partner v projektu Seneno meso in mleko je kmetija Apat primer dobre prakse, kjer lahko kmetije, ki razmišljajo o vstopu to shemo kakovosti, dobijo veliko koristnih napotkov in zamisli za usmeritev kmetije.

Od zemljanke do kozolca

Na Katarini nad Ljubljano se nahaja kmetija Žige Kršinarja, ki že enajsto leto kmetuje na ekološki način. Kmetija je tudi ena izmed partneric v projektu EIP Seneno meso in mleko. V lanskem letu so pridobili certi-

PROGRAM
RAZVOJA
PODEŽELJA

Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja: Evropa investira v podeželje

fikat za Seneno meso in mleko, kar pomeni, da je njihova ponudba še višje kakovosti, saj gre za dva različna standarda hrane, ki se lepo dopolnjujeta.

Pri Žigu sem bila pred nekaj leti kot kontrolorka ekološke pridelave na IKC UM. Priznam, da me je sprememba na njegovi kmetiji prijetno presenetila. Krave so se iz zemljank premaknile v nov, sodoben kozolec, nastala je maneža za konje, počasi se oblikuje tudi učna kmetija. Kmetija je gorsko-hribo-

vska in relief je vse prej kot enostaven za obdelavo. Pretežni del Slovenije je v OMD območju in prav raznolik teren je kriv za čarobnost slovenske pokrajine. Zato v projektu EIP Seneno meso in mleko iščemo zamisli in rešitve za ohranitev posebnosti na območjih, ki so manj ugodna za kmetovanje. S poskusi v okviru projekta bomo preverjali različne pristope za izboljšanje krme in povečanje njene količine.

Prav v EIP projektu Seneno meso in mleko želimo prikazati možnosti razvoja za kmetije, ki se nahajajo na območjih z omejenimi dejavniki, da bodo lastniki videli priložnost za razvoj, možnosti za prodajo kakovostnih proizvodov po višji ceni in dostojno življenje.

Izzivi kmetije Kukukenberger

Kmetija Tonija Kukukenbergerja se nahaja v Gorenjih Ponikvah pri Trebnjem. Inovativni mladi kmet je zaradi paše krav v poletnih mesecih sam konstruiral premično molžišče, da lahko kupcem ponudi res sveže in kakovostno mleko, krave pa so zadovoljne. To pa se pozna tudi v končnem izdelku.

V marcu smo v okviru projekta EIP Seneno meso in mleko obiskali kmetijo in zastavili poskus košnje, ki ga bomo do konca speljali v letošnjem letu. Kmetija se nahaja na območju, kjer je območje mikroklima in v primerjavi z okoliškimi kraji ter kmetijami beležijo nižji delež padavin in so zato bolj izpostavljeni suši. Voda pa je ključnega pomena za razvoj trav in metuljnic, ki so sestavni del kakovostnega sena. Kmetija se s tem izzivom spopada že nekaj

časa, segrevanje ozračja pa v zadnji letih stanje še poslabšuje. Za lastno čredo jim tako ne uspe vedno pridelati dovolj kakovostne krme. Ker so ekološka kmetija, so omejitve glede dokupa še s strani ekološkega standarda.

Kako torej optimizirati pridelavo na travinju kljub sušnim razmeram? Katere trave in metuljnice izbrati, da imamo kakovostno seno za živali in da je kakovosten tudi končni proizvod? Vsekakor izziv, s katerim se sooča marsikateri slovenski kmet.

Drugačna zgodba sredi ravnine

V okviru projekta smo konec februarja obiskali kmetijo Odems, ki se nahaja v Predosljah. Za razliko od ostalih partnerskih kmetij v projektu se ta kmetija ne nahaja na območjih z omejenimi dejavniki, temveč sredi ravnine. Na kmetiji živita in delata go-

Z zastavljenim poskusom bomo v okviru projekta preverili vpliv gnojenja na kakovost in količino krme, saj je prav krma osnova za zdrave živali in kakovostne proizvode. Z diverzificiranimi kmetijami bomo lahko prikazali širšo sliko in uporabnost projekta.

Dodana vrednost mesu prek mesnin

Le streljaj od Jeruzalemske vinske poti se nahaja kmetija Zadravec. Že dobro desetletje se ukvarjajo s prodajo ekološke govedine neposrednim strankam, v zadnjih letih pa kakovost nadgrajujejo še s standardom Seneno meso in mleko.

V marcu smo jih obiskali kot partnerje EIP projekta Seneno meso in mleko, da skupaj načrtujemo dejavnosti za letošnje leto in razrešimo še kakšen izziv, ki ostaja na poti do uspešno zaključenega projekta. Kmetija se v zadnjih letih vedno bolj usmerja tudi v predelavo mesa v mesne izdelke. V urejenih prostorih za predelavo nastajajo izdelki iz mesa, manevrskega prostora za izboljšave pa je vedno še kar nekaj. Gospodar Matej se zaveda, da brez dobrih tehnologov ni vrhunškega izdelka in samo kakovostna suro-

spodar Gregor in žena Darija ter pet otrok, ki poskrbijo za živžav.

To, da se ob okoliških kmetijah, ki so usmerjene v visoko intenzivno kmetijstvo, odločiš za drugačno pot, zahteva svojstven pogum. Silažne bale je zamenjalo seno, prodaja pa je usmerjena predvsem na končne kupce. Od leta 2019 imajo certifikat Seneno meso in mleko, s čimer dokazujejo višjo kakovost svojih proizvodov. Kmalu bodo te lahko ponudili v novi butični trgovinici na dvorišču. Zgrajena je kot kozolec, ki je tudi simbol blagovne znamke Seneno. Kozolec predstavlja most med preteklostjo in današnjim časom, hkrati pa je slovenski simbol.

vina ni dovolj, da je končni proizvod dober ter vsečen širši javnosti. Zato se je povezal s tehnologinjo, specialistko za predelavo mesa, da bodo v okviru projekta nastali tudi vrhunski mesni proizvodi.

En izmed izdelkov ob koncu projekta EIP Seneno meso in mleko bodo tudi neke vrste tehnološka navodila za predelavo mesa in mleka ter pot od surovine do kakovostnega končnega proizvoda.

KATALOG ŽIVIL
za javno naročanje

Sezonsko delo na kmetiji

Od 29. marca 2021 naprej morajo imeti sezonski delavci za vstop v Slovenijo negativni rezultat testa PCR, ki je opravljen v državah članicah EU ali schengenskega območja.

Urška Ahlin Ganziti, KGZS
urska.ahlin-ganziti@kgzs.si

Če testa nimajo, je obvezna desetdnevna karantena, ki je ni mogoče skrajšati. Za prihod delavcev iz Romunije še vedno velja, da morajo imeti opravljen test PCR (negativni rezultat). V Slovenijo lahko vstopajo iz Madžarske samo na mejnih prehodih Pince in Dolga vas. Test PCR velja 48 ur od odvzema brisa.

Vstop iz držav na rdečem seznamu

Države, za katere obstaja visoko tveganje za okužbo z virusom SARS-CoV-2, ali administrativne enote držav so uvrščene na rdeči seznam. Osebo, ki prihaja iz države na rdečem seznamu, se zaradi morebitne okužbe z virusom SARS-CoV-2 napoti v karanteno za deset (10) dni.

Oseba pa v karanteno ne bo napotena, če ob prehodu meje predloži (splošne izjeme):

1. negativni rezultat PCR testa na virus SARS-CoV-2, ki ni starejši od 48 ur od odvzema brisa in je opravljen v državi članici Evropske unije ali

2. potrdilo o pozitivnem rezultatu testa PCR, ki je starejši od 21 dni, vendar ni starejši od šest mesecev, ali potrdilo zdravnika, da je prebolela COVID-19 in od začetka simptomov ni minilo več kot šest mesecev ali
3. dokazilo o cepljenju zoper COVID-19, s katerim dokazuje, da je od prejema drugega odmerka cepiva proizvajalca Biontech/Pfizer preteklo najmanj sedem dni ali proizvajalca Moderna najmanj 14 dni oziroma od prejema prvega odmerka cepiva proizvajalca AstraZeneca najmanj 21 dni.

Potrdila o testiranju in potrdila zdravnika iz 2. točke se upoštevajo, če so bila izdana v državah članicah Evropske unije oziroma schengenskega območja.

Napotitev v karanteno na meji

Osebe, ki bodo ob prehodu meje napotene v karanteno, lahko vstopajo v Slovenijo

na kateremkoli mejnem prehodu ali kontrolni točki. Posameznika, ki v Republiki Sloveniji nima prebivališča, se v karanteno napoti na dejanski naslov, kjer bo nastanjen. Stroške, ki nastanejo v zvezi s prestajanjem karantene, posameznik krije sam.

Če tuji državljan, ki v Republiki Sloveniji nima prebivališča, ne more izkazati naslova bivanja, kjer bo prestopal karanteno, se mu vstop v Republiko Slovenijo ne dovoli, če ni zagotovljenih ustreznih nastanitvenih kapacitet za izvajanje karantene.

Osebo, ki namerava opravljati delo v Sloveniji, se v karanteno napoti na naslov, navedenem v potrdilo delodajalca, ki ga ob vstopu v Slovenijo predloži pri prestopu državne meje.

Minimalna urna postavka

V Uradnem listu št. 38 je bila 16. 3. 2021 objavljena Odredba o uskladitvi najnižje bruto urne postavke za opravljeno začasno ali občasno delo v kmetijstvu, na podlagi katere se minimalna urna postavka za sezone

delavce, ki to delo opravljajo na podlagi pogodbe o začasnem in občasnem delu v kmetijstvu, zvišuje na 5,46 evra. Nova minimalna urna postavka je stopila v veljavo 1. aprila letos.

Tudi v letošnjem koledarskem letu je za izvajalce del po pogodbi o začasnem in občasnem delu v kmetijstvu obdobje podaljšano, in sicer z 90 na 150 dni. 49. člen Zakona o interventnih ukrepih za pomoč pri omilitvi posledic drugega vala epidemije COVID-19 (Uradni list RS, št. 203/20, 5/21, 12/21, 12/21, 15/21 - ZDUOP) namreč določa, da sme posamezen izva-

jalec v koledarskem letu opraviti največ 150 dni, in sicer prekinjeno ali neprekinjeno. Pri tem dodajamo, da omejitev števila dni na posameznem KMG ostaja nespremenjena, zaradi česar se sme delo po tej pogodbi na posameznem KMG opravljati največ 120 dni v koledarskem letu.

Hkrati opozarjamo na spoštovanje določb Zakona o zaposlovanju, samozaposlovanju in delu tujcev (Uradni list RS, št. 1/18 - uradno prečiščeno besedilo, 31/18, 80/20 - ZIUOOPE) v primeru najema tujih sezonskih delavcev, ki potrebujejo za delo dovoljenja (tujci izven EU, EGP, Švica). Zanje še vedno velja, da smejo na podlagi dovoljenja za sezonsko delo to delo opravljati najdlje 90 dni v koledarskem letu, za daljše opravljanje od 90 dni, vendar ne več kot 6 mesecev, pa mora naročnik zanje pridobiti enotno dovoljenje s soglasjem za sezonsko delo.

Če bi torej tuj sezonski delavec, ki potrebuje dovoljenje za delo pri nas, le-to opravljal po pogodbi o začasnem in občasnem delu v kmetijstvu, ki bi bila sklenjena za dlje kot 90 dni, a ne več kot 120 dni na posameznem KMG, mora naročnik zanj pridobiti enotno dovoljenje s soglasjem za sezonsko delo, ker bo to delo trajalo več kot 90 dni.

53. MOS

15.–19.

september 2021,

CELJSKI SEJEM

Pridružite se nam in predstavite svojo ponudbo na spletni strani

<http://www.kupujmodomace.si>

Objave vaših ponudb so brezplačne!

Zrnate stročnice – spregledana priložnost

Z ukrepmo spodbujanja pridelave zrnatih stročnic do nizkoogljične družbe in krožnega gospodarstva v kmetijstvu

Mag. Manfred Jakop, FKBV UM
manfred.jakop@um.si

V Sloveniji je samooskrba z zrnatimi stročnicami, med katere spadajo soja, fižol, grah, lupina, bob in čičerika, slaba. Glede na podatke Statističnega urada RS (SURS) smo v letu 2020 zrnate stročnice pridelovali na manj kot 2 odstotkih njivskih površin (soja na 1.639 ha). Največ potrebujemo sojinih tropin, katerih skoraj vso potrebno količino uvozimo (okrog 120.000 t/leto). Večino sojinih tropin potrebuje živinoreja. Ob odvisnosti panoge od uvoza pogosto zanemarjamo tudi negativne okoljske vplive koncentrirane in intenzivne pridelave soje v tretjih državah, od koder uvozimo večino soje. Nenazadnje tudi transport soje in tropin preko oceana do nas negativno vpliva na okolje.

Razlogi, da v Sloveniji pridelanih rastlin z visokim deležem beljakovin ne porabimo v domači industriji ali na kmetijskih gospodarstvih, so v nerazviti infrastrukturi, ki bi omogočila čiščenje in skladiščenje zrnja, slabi povezanosti med pridelovalci in industrijo ter s tem posledično slabem poznavanju ponudbe in potreb v pra-

videlave soje pa se zmanjša, če upoštevamo, da pridelovalci dobijo podporo za žita, kar prevesi ekonomiko pridelave v korist žit. Brez ustreznih podpor za pridelavo zrnatih stročnic je pridelava soje tržno manj zanimiva kot pridelava ostalih glavnih poljščin (pšenice, ječmena in koruze za zrnje).

Z lastno pridelavo zrnatih stročnic bi lahko zmanjšali odvisnost od uvoza, dodatno pa bi razširitev pridelave z nesorodno kulturo prevladujočim žitom ugodno učinkovala na kolobar. S preprostim izračunom ugotovimo, da bi soja za samooskrbo morali pridelati na vsaj 32.000 ha (ob predpostavki povprečnega pridelka 3,5 t/ha), pod pogojem, da bi celotno količino tudi doma predelali in porabili. Kako daleč smo od doseganja teh ciljev, nam pove podatek o pridelavi iz leta 2017, ko smo soji namenili največ zemljišč, odvisnosti od uvoza pa s tem nismo pomembno zmanjšali. Po podatkih SURS-a smo v letu 2017 pridelali 7.713 t soje, kar je bilo glede na potrebe samo 7,2 odstotka potrebnih količin. Ob tem, da smo večino

plogrednih plinov ter večji samooskrbi na vseh ravneh kmetijske pridelave. Med temami za zmanjševanje negativnih vplivov s področja kmetijstva so velikokrat omenjene prav zrnate stročnice. So pomemben del trajnostnega kmetijstva in zagotavljajo številne okoljske koristi ter ekosistemske storitve. Delež stročnic v kolobarju je neposreden pokazatelj trajnostnega in sodobnega pristopa h kmetovanju z namenom izboljšanja biotske pestrosti in ohranjanja intenzivnosti pridelave ter zmanjšanja vpliva kmetijstva na okolje, kar so cilji, opre-

deljeni v slovenski kmetijski politiki in prihodnjem programskem obdobju. Med najpomembnejšimi koristmi pridelave zrnatih stročnic je simbiotska vezava zračnega dušika. Dušik, ki ga v simbiozi z bakterijami vežejo iz zraka, ki ni povezan z emisijami diduškovega oksida. Pri pripravi projekcij emisij toplogrednih plinov za Nacionalni energetsko podnebni načrt je bilo predvideno, da se bo do leta 2040 ob-

deljene soje izvozili, večino v Avstrijo in Italijo. To samo potrjuje dejstvo, da v Sloveniji nimamo (dovolj) razvite infrastrukturne mreže in trženja za celotno verigo od njive do vilic, ki bi povezala vse akterje ter omogočila porabo znotraj Slovenije.

Vloga zrnatih stročnic v zmanjševanju podnebnih sprememb in krožnem gospodarstvu

Odpravljanje podnebnih sprememb v povezavi s prehodom na krožno gospodarstvo so teme, ki na različnih svetovnih in evropskih konferencah zasedajo pomembno mesto. EU posebno pozornost pri omenjenih temah posveča prav kmetijstvu in povečanju prehranske varnosti prebivalcev ob velikih zahtevah za zmanjšanje izpustov to-

seg pridelovanja zrnatih stročnic povečal za 47 odstotkov. Pomen pridelave metuljnic je izpostavljen tudi v Dolgoročni podnebni strategiji Republike Slovenije. Metuljnice prispevajo tudi k zmanjšanju emisij amonijaka in so pomemben člen doseganja ciljev na področju onesnaževal zraka. Ostali učinki pridelave metuljnic so izboljšanje vodno-zadrževalne sposobnosti tal, izboljšanje dostopnosti hranil ter zmanjšanje vpliva plevelov in škodljivih organizmov, kar lahko zmanjša potrebo po uporabi FFS.

Večanje zavedanja in povpraševanja po t. i. varni hrani ter lokalni hrani ustvarja trenutek, ki ga velja izkoristiti tudi s pridelavo zrnatih stročnic. Novi proizvodi iz zrnatih stročnic ter prireja mesa, mleka in jajc iz sistema brez GSO omogočajo ustvarjanje novih tržnih priložnosti tako za pridelovalce kot predelovalno industrijo. Možnost lokalne oskrbe predelovalnih obratov, kmetijskih gospodarstev, trgovin, gostinskih lokalov in javnih zavodov z lokalno pridelanimi beljakovinskimi rastlinami sledi ciljem Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano pod imenom Od vil do vilic, ki omogoča krajšanje poti do lokalno pridelane hrane, našega zdravja in trajnostne oskrbe.

Predlog skupine za povečanje deleža stročnic v kolobarju

V okvirju projekta **EIP Zrnate stročnice, pridelava, predelava in uporaba** smo se člani partnerstva na različnih strokovnih dogodkih, ki smo jih organizirali v različnih regijah po Sloveniji, srečevali in izme-

njavali poglede na pridelavo in uporabo zrnatih stročnic ter možnosti njihovega vključevanja na različnih kmetijskih gospodarstvih, v predelovalnih obratih in industriji. Na podlagi rezultatov projekta in sprejetih strateških dokumentov v Sloveniji in EU predlagamo odločevalcem (stroki, politiki), da v novi perspektivi SKP 2021–2027 uvedejo ukrep ali nposredno plačilo za pridelavo zrnatih stročnic. Namen ukrepa je povečati ekonomiko pridelave zrnatih stročnic v Sloveniji in s tem povečati delež stročnic v kolobarju. Večji delež zrnatih stročnic bi zmanjšal potrebo po uporabi dušikovih mineralnih gnojil in obremenitev okolja z izpusti toplogrednih plinov ter povečal biodiverzitetu na njivskih površinah. V Sloveniji bi s tem zaživela beljakovinska veriga (pridelovalci, predelava, mešalnica krmil). Soja (brez GSO) in njeni proizvodi bi se v domači ponudbi povečali, povečala bi se dodana vrednost končnih proizvodov in izboljšale bi se možnosti razvoja proizvodov brez GSO (mleko, meso, jajca itd.). Nove tržne možnosti v povezavi z zrnatimi stročnicami bi omogočale višji dohodek na kmetijo, manjšo brezposelnost na podeželju in povečanje dohodka v kmetijski dejavnosti kot gospodarski panogi. Višina ukrepa bi bila v višini vrednosti semena za setev in stroškov spravila pridelka.

Strokovne podlage za ponovno uvedbo ukrepa za spodbujanje pridelave zrnatih stročnic najdemo tudi v rezultatih projekta CRP Soja, v študiji z naslovom Predlog izhodišč proteteinske strategije za Slovenijo, kjer se zasleduje cilj zamenjave setve koruze s sojo (in tudi drugimi stročnicami) v deležu 20 odstotkov njivskih površin glede na trenutne površine koruze za zrnje. S tem bi se približali setveni strukturi nekaterih evropskih držav oz. držav v naši sosesčini. Povečanje deleža zrnatih stročnic v kolobarju so v mnogih točkah skladne tudi s cilji, ki so zapisani v resoluciji »Naša hrana, podeželje in naravni viri 2021«, še posebej v točkah, ki govorijo o zagotavljanju visokih standardov varne in kakovostne hrane, krepitvi agroživilskih verig in izboljšanju položaja kmeta v verigi, spodbujanju pridelave in porabe hrane z višjo dodano vrednostjo, zmanjšanju negativnih vplivov na vode, tla in zrak, prilagajanju in blaženju podnebnih sprememb, spodbujanju dopolnilnih dejavnosti na kmetijah, krepitvi lokalnih pobud in medpanožnega

sodelovanja ter razvoja biogospodarstva. Prav tako so ukrepi za povečano pridelavo zrnatih stročnic skladni s Strategijo razvoja Slovenije 2030 v poglavjih, ki govorijo o nizkoogljičnem krožnem gospodarstvu in trajnostnem upravljanju naravnih virov.

Povečanje pridelave zrnatih stročnic in ukrepi za njihovo povečanje se skladajo tudi z evropsko skupno kmetijsko politikom, ki do leta 2030 želi zmanjšati uvoz soje v EU. O tem govori tudi dokument organizacije Podonavska soja z naslovom Evropska beljakovinska tranzicija.

Za ustvarjanje pogojev krožnega gospodarstva na kmetiji in v lokalnem okolju predlagamo tudi dodatna ukrepa, povezana z ustvarjanjem novih delovnih mest in povečanjem učinkovitosti v kmetijski panogi, ki bi pridelovalcem zrnatih stročnic ponujala možnost:

1) Sofinanciranje naprav za toplotno obdelavo soje, s ciljem ena naprava v polmeru 5–7 km. Namen ukrepa je povečanje samooskrbe živinorejskih kmetij z lastno pridelano sojo.

2) Sofinanciranje skladiščnih prostorov, naprav za čiščenje in kalibriranje semen, s ciljem povečanja skladiščnih kapacitet za predelovalno industrijo in lokalno oskrbo z beljakovinsko krmo. Namen ukrepa je povečanje samooskrbe z lokalno pridelanimi zrnatimi stročnicami.

V vedno bolj ostri carinski vojni med Kitajsko in ZDA, ki vpliva na višanje cen vseh surovin na svetovnih trgih, bo samooskrba z beljakovinsko krmo in hrano pomemben vidik stabilne kmetijske panoge v prihodnosti. Če k temu dodamo še težave v obliki pandemij, omejenega gibanja in pretoka blaga, predvsem pa zavedanja ter zahtev kupcev po proizvodih z nizkoogljičnim odtisom brez GSO, bi bili omejeni ukrepi zagotovo korak v pravo – zeleno smer. Plačila za beljakovinske rastline, ki so jih v okviru Skupne kmetijske politike Evropske unije prejeli tudi slovenski pridelovalci, so v letih 2015–2017 njihovo setev povečala za nekajkrat. To dokazuje, da lahko s primerno in ciljno naravnano kmetijsko politiko dosežemo primerne učinke v zelo kratkem obdobju. Če k predlogu dodamo še dejavnosti za večje sodelovanje in povezovanje med poljedelci in živinorejci kot tudi med odločevalci kmetijske politike, kmetski, predelovalno industrijo, svetovalci in raziskovalci, bomo na pravi poti za večji delež zrnatih stročnic na slovenskih njivah.

Partnerji projekta: Fakulteta za kmetijstvo in biosistemske vede UM (mag. Manfred Jakop, dr. Silva Grobelnik Mlakar in Urška Lisec), Biotehniška fakulteta UL (dr. Darja Kocjan-Ačko, dr. Marko Flajšman, dr. Blaž Cigič in Miha Slapnik), Kmetijski inštitut Slovenije (dr. Aleš Kolmanič, dr. Jože Verbič in dr. Viktor Jejčič), Inštitut za hmeljarstvo in pivovarstvo Slovenije (dr. Barbara Čeh in Bojan Čremožnik), Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije enota Novo Mesto (Mateja Strgulec), zunanja sodelavka dr. Tamara Korošec in kmetijska gospodarstva (Alojz Topolovec, Miran Grubič, Bojan Leskošek, Jožica Kure, Alojz Ferlan in Žipo d.o.o.).

Previdno in pravilno do opráševalcev

Ne pozabimo na varovanje opráševalcev in pravilno ravnanje z odpadno embalažo!

Marjan Papež, KGZS
marjan.papez@kgzs.si

Čeprav nas je prejšnji teden presenetil povratek zime, ki je temperature potisnil krepko pod ledišče in uničil veliko pridelkov, bo v prihodnje v trajnih nasadih, na vrtu in drugje treba uporabiti različna kemična sredstva za varstvo rastlin.

Temu se zaradi zaščite rastlin pred škodljivci in boleznimi

Pri sredstvih za varstvo rastlin bodite pozorni na ta znak, saj opozarja, da je sredstvo zelo nevarno za čebele.

mi pogosto ni moč izogniti. Pri uporabi pa obstaja nevarnost, da pride do zastrupitve kori-

stnih žuželk. V prvi vrsti so to čebele, poleg njih pa še čmrlji, metulji, pikapolonice, divje čebele in druge. Na sredstvih, ki so bolj nevarna za čebele, je na embalaži natisnjen opozorilni znak, na katerega bodimo še posebej pozorni in še toliko bolj previdno ravnajmo z njimi.

Nekaj koristnih napotkov:

- Pred odločitvijo za nakup in uporabo sredstva preverimo dejansko stanje, če je zatiranje res potrebno. Za ljubiteljsko rabo včasih zadostuje že ročno odstranjevanje škodljivcev ali okuženih delov rastlin. Uporaba na pamet je škodljiva tako za okolje kot denarnico.
- Pred uporabo natančno preberemo priložena navodila, saj je tako v njih kot na embalaži opozorilo, ali je sredstvo strupeno za čebele – nevarni so zlasti **insekticidi**.
- Pred rabo sredstev v trajnih nasadih pokosimo ali

zmulčimo cvetočo podrast. Če se le da, opravimo to **zjutraj ali zvečer ali pa v dnevu z nižjimi temperaturami**, ko opráševalcev ni na spodrasti.

- Sredstva uporabljamo v najmanjših priporočenih odmerkih.
- Uporabljamo pripravke, ki so za čebele in druge koristne žuželke manj nevarni.
- Škropimo v večernih urah, ponoči in v brezvetrju, da ne pride do zanašanja sredstev na sosednje površine, v primeru rabe v bližini naselij ali stanovanjskih hiš pa tudi na ljudi.
- Izogibamo se prašiv in raje uporabljamo pripravke oz. iz njih narejeno škropilno brozgo ali granulate.
- Pravočasno obvestimo čebelarje o uporabi sredstev, ki so nevarna za čebele.
- Ostanek pripravljene ali pripravljene ne zlivajmo v odtok, temveč ga razredčimo in porabimo s ponovnim nanosom na tretirane rastline.
- Nepravilno sredstvo tesno zapremo in shranimo v originalni embalaži. Na navodilih za uporabo so navedeni tudi pogoji skladiščenja.

Pred rabo sredstev za varstvo rastlin v trajnih nasadih pokosite cvetočo podrast v času, ko na njej ni čebel (zgodaj zjutraj ali zvečer ali v takem vremenu, da je čim manj opráševalcev na podrast).

nja, saj nekatera sredstva ne smejo zmrzniti ali se preveč segreti, tako da jih lahko uporabimo prihodnje leto.

- Pravilno izpraznjeno in očiščeno embalažo damo v plastično vrečo, ki jo opremimo s svojimi podatki: ime, priimek in naslov. Odpadno embalažo oddamo svojem distributerju (trgovcu, kjer smo kupili sredstvo) ali v eno od zbiralnic družbe za ravnanje z odpadno embalažo Slopak. Seznam zbiralnic je na nji-

hovi spletni strani www.slopak.si v zavihku **zbirni centri in reciklaža**.

Sredstev za varstvo rastlin ne uporabljamo na pamet! Glede potreb po nujnosti tretiranja so na voljo obvestila v različnih medijih, lahko pa obiščemo spletni portal www.fito-info.si, kjer so na enem mestu zbrani številni podatki, ki bodo olajšali našo odločitev. Številne koristne informacije so tudi na spletni strani Gospodarsko interesnega združenja fitofarmacije www.fitofarmacija.si.

Zakaj slovenska jabolka bonita?

Vse ljubitelje jabolk aromatičnega okusa z izrazito kislostjo in prijetno sladkobo razveseljuje dejstvo, da so slovenski sadjarji pričeli s pridelavo jabolk bonita.

Tatjana Vrbošek, KGZS
tatjana.vrbosek@kgzs.si

V okviru Evropskega partnerstva za inovacije potekajo tako imenovani EIP projekti, s katerimi se rešujejo težave s področja kmetijske pridelave, varovanja okolja in prilagajanja na podnebne spremembe. Tako s pomočjo evropskih sredstev in sredstev partnerjev projekta, med katerimi je tudi Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije, poteka EIP projekt »Bonita«, nova odporna klubska sorta jabolk v Sloveniji – od pridelave do trženja.

Zakaj jabolka sorte bonita

Gre za sorto jabolk, ki izvira iz odlične in v Sloveniji dobro poznane družine, njena starša sta sorti topaz in pink lady. Je klubska sorta in sadike niso v prosti prodaji. Pridelovalci morajo tako skleniti licenčne pogodbe za pridelavo in trženje z lastni-

kom pravic do sorte.

V primerjavi s sorto topaz, ki je pri slovenskih porabnikih izjemno priljubljena, so jabolka bonita nekoliko nežnejše arome, prijetno sladkokisla in izjemno lepega videza, pove sadjar **Anton Koršič** z Arnovega sela v Artičah, ki je v Slovenijo pred leti pripeljal sorto topaz ter se podal v iskanje nove, nekoliko drugačne sorte jabolk in jo našel v sorti bonita. Tudi bonito odlikuje odpornost na škrlup, kar posledično pomeni precej manjšo uporabo zaščitnih sredstev. Sorta se dobro skladišči, je čvrsta in všečne zunanosti. Sortne lastnosti naj bi navdajo predvsem mlajšo in srednjo generacijo.

Jabolko je treba udomačiti

Da nova sorta zaživi v novem okolju, je potrebno pripraviti

sorti in pridelovalnim razmeram primerne tehnološke ukrepe ter jo primerno predstaviti. Tako je na pobudo sadjarjev, članov zadruga Tibona, zaživel triletni EIP projekt »Bonita«, nova odporna klubska sorta jabolk v Sloveniji – od pridelave do trženja. V njem sodelujejo strokovnjaki Biotehniške fakultete Univerze v Ljubljani, Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije, KGZS - Zavoda Maribor, KGZS - Zavoda Novo mesto, pridelovalci podjetja Darsad d.o.o. ter sadjarji Anton Koršič, Vojko Šušterič, Gordana Rožman, Gorazd Potočnik, Aleš

Brodar Gorišek in Bojan Frešer.

Cilj projekta je uvedba bonite v tržno pridelavo. Zastavljen je tako, da se preizkuša in določa optimalna tehnologija pridelave, način skladiščenja ter predlaga enotna strategija trženja v unikatni embalaži. Praktična navodila, ki se bodo izkazala kot optimalna, od postavitve nasada, vzdrževanja, rodnosti, trženja do trenutka, ko pridejo jabolka do končnega porabnika, se bodo zapisala in bodo dostopna vsem, ki se bodo odločili za njeno pridelavo.

»Bonito še spoznavamo in prek EIP projekta želimo poenotiti tehnologijo pridelave ter najti najbolj primerno. Dobili bomo neke smernice, vzgojne oblike, načine gnojenja, zaščite, naši primerno obiralno okno, določili primerno zrelost,« še pove **Anton Koršič**, ki zaupa v sku-

pino slovenskih strokovnjakov, ki so v sklopu projekta združili znanja in izkušnje.

Povezovanje znanj in izkušenj

Projekt vodi **dr. Jerneja Jakopič**, izredna profesorica hortikulture na Biotehniški fakulteti v Ljubljani, ki se prvič srečuje s tovrstnim sodelovanjem. »Izkušnja sodelovanja s kmeti pridelovalci in kmetijskimi svetovalci je izredno pomembna. Pri projektu gre sicer za razvoj tehnologije pridelave jabolk sorte bonita, ki ima na eni strani velik rodni potencial, na drugi strani pa se pri pridelavi srečujemo z vedno novimi izzivi. Ker so bili pobudniki prijatelji projekta kmetje, je zanimanje po odkrivanju novih pristopov pri njih zelo veliko. Prav tako v

sodelovanju s kmetijsko svetovalno službo iščemo rešitve za težave, ki se sprti pojavljajo,« pove Jakopičeva.

Da je svetovanje kompleksna in odgovorna naloga poudarja Andreja Brenc, specialistka za sadjarstvo na KGZS - Zavodu Novo mesto, ki je dejavno vključena v delo projekta. »V EIP projektu imamo kmetijski svetovalec priložnost, da neposredno sodelujemo tako z nosilci znanja in razvoja kot pridelovalci in kot uporabniki svetovalnih storitev pri reševanju aktualne tehnološke problematike. Tako se smiselno povežejo rezultati raziskav, znanja, izkušnje in veščine s potrebami pridelave. Vsak deležnik doprinese svoj delež. Kot svetovalka vidim v tovrstnih projektih priložnost, da se izurim v trenutno najboljših tehnoloških rešitvah in jih z veliko gotovostjo širim naprej.«

Jabolka bonita

Na slovenski trg tako prihajajo jabolka bonita, ki jih odlikuje neprosojna svetlo rdeča barva na kremastem ozadju, homogena oblika ploda primerne velikosti in zelo gladka kožica. Se dobro skladiščijo in naj bi bila najbolj okusna od januarja do maja. A ker jih v Sloveniji zaradi naravnih danosti in majhne količine lahko obiramo selektivno, v polni zrelosti, so odličnega okusa že takoj po obiranju. Pozabiti ne smemo niti na dejstvo, da bodo jabolka bonita, pridelana v Sloveniji, še posebej čudovita!

Neurejene razmere v slovenski prašičereji

Na KGZS se zavedamo, da je prašičerejski sektor v težavah, zato želimo z vsemi možnimi vzvodi izboljšati stanje.

Gabrijela Salobir, KGZS
gabrijela.salobir@kgzs.si

Jernej Vrtačnik, KGZS
jernej.vrtacnik@kgzs.si

KGZS je bila poleg ostalih deležnikov podpisnica sporazuma, s katerim bi se revitaliziral prašičerejski sektor in bi se zagnala shema Izbrana kakovost tudi za prašičje meso. Tudi na KGZS ugotavljamo, da je prašičerejski sektor poseben, saj imamo na eni strani velike farme, ki so del še večjih delno povezanih sistemov. Na drugi strani se srečujemo s »kmečkimi rejami«, ki imajo manjši obseg in težko konkurirajo na trgu. So slabo povezane in manj organizirane. En del kmetij prek dopolnilne dejavnosti na kmetiji in z zaokroženo rejo predeluje surovine v izdelke vrhunske kakovosti, ki se vsako leto ocenjujejo prek projekta Dobrote slovenskih kmetij (na profesionalnem panelu za suhomesnate izdelke na Biotehniški fakulteti – oddelek živilstva).

Podatki ne lažejo

Podatki, ki jih razberemo iz zbirnih vlog za neposredna plačila, zelo jasno kažejo, da razmere niso urejene, saj je v obdobju 2012–2020 kar 6 odstotkov kmetij opustilo kmetovanje, delež plemenskih živali pa se je zmanjšal kar za 31 odstotkov. In to kljub dejstvu, da Slovenci zaužijemo izredno veliko svinjine, letno poprečje se namreč ves čas giblje okoli 37 kilogramov na prebivalca.

Spremembe 2012–2020	Upad (%)
Delež zmanjšanja števil kmetij	6
Delež zmanjšanja plemenskih svinj in mladice	31
Delež zmanjšanja plemenskih merjascev	19

Vir: KGZS, Zbirne vloge za neposredna plačila

Primerjava z drugimi

Vzemimo za primer Nizozemsko. Ta država je na področju kmetijstva in tudi prašičereje pravzaprav velesila. Njena strategija popolne samooskrbe, to je prehranske varnosti države, ni neka zastarela filozofija, temveč strateško-programska usmeritev države, ki izhaja iz zelo trpkoga spomina naroda. V času hladne vojne, ko je cvetelo nizozemsko ladjedelnštvo, so države popolnoma ustavile dobavo žit. Nizozemska je padla v takšno lakoto, da so pojedli vse podgane. Takrat so postavili strategijo popolne samooskrbe, kateri sledijo ne glede na to, da so del Evropske unije. Skozi vsa leta znotraj Evropske unije je Nizozemska

skrbela, da uresniči popolno samooskrbo na področju živil.

Za vsako državo je samooskrba oziroma prehranska varnost izrednega pomena, še posebej v sedanjem času globalnih zakonitosti, ko ima korporativni sistem izredno moč. Mlečni izdelek s ceno 5 evrov za kilogram je na slovenski polici 5 evrov, medtem ko taisti izdelek pri njih stane 12 evrov. Načelo je zelo jasno – tujci morajo vztrajati le toliko časa, da kmetijstvo v Sloveniji ugasne, potem pa bomo večkratno preplačevali izdelke, saj domačih ne bo. Zato je skoraj naivno govoriti o tem, da za državo in njene prebivalce prehranska varnost ni pomembna.

Glede na dejstvo, da v poprečju zaužijemo 37 kilogramov

ni osnovana na slovenskih surovinah, odvede davkoplačevalski denar k tujim rejcem. Zato je evropska komisija ustvarila EIP_AGRRI fokusno skupino – Kratke verige za dobavo hrane – Ciljem raziskati, kako pospešiti in povečati obseg kratkih dobavnih verig za oskrbo s hrano. Pri tem ugotavlja, da predstavlja

neposredna prodaja od kmeta k potrošniku le 2 odstotka »trga s svežo hrano«, pri čemer samo pet trgovskih verig obvladuje

polnoma spremenjeno. In tisto meso, ki ga sedaj dobivamo po izredno nizkih cenah, lahko enkrat postane veliko dražje – to so običajni vzvodi globalnih sistemov.

Dejstvo je, da smo z vsemi ukrepi do sedaj uspeli preprečiti vdor APK v Slovenijo, kar velja tudi za nekaj boleznih, ki so že bile v naši bližini in smo se jim uspešno izognili. V primeru pojava APK pa bodo sproženi ustrezni ukrepi na nacionalni ravni v skladu z zakonodajo (Načrt ukrepov ob pojavu afriške prašičje kuge v Republiki Sloveniji).

Nam Kmetijsko gozdarski zbornici Slovenije dejavno spremljamo stanje na področju širjenja afriške prašičje kuge (APK) in o spremembah obveščamo člane prek vseh razpoložljivih medijev. Prav tako zledno sodelujemo z UVHVVR in MKGP, saj smo s pomočjo letakov obvestili vse prašičerejce o nevarnosti te bolezni. Slovenski rejci se odgovorno obnašajo do svojih živali in štitiijo tako zdravje potrošnikov kot tudi živali, ki jih redijo.

Že v letu 2020 smo ob vnosu zbirnih vlog za neposredna plačila slehernemu rejcu praši-

Kako Nemci skrbijo za nacionalno prašičerejo

V Nemčiji je Inicijativa za dobro počutje živali. To je organizacija, ki povezuje šest krovnih zvez (združenj) na ravni države in vključuje tako zvezo prašičerejcev kakor zvezo rejcev perutnine, kmetijska gospodarstva, trgovine. Vzpostavljen imajo sistem, v katerem trgovine odvedejo prispevek po vsakem kilogramu prodanih mesnih izdelkov, mesa in jajc. Tako za en kilogram prodanega mesa ali mesnih izdelkov odvedejo 0,65 centa (ne glede na vrsto reje). Tako trgovine odvedejo 130 milijonov evrov letno neposredno Inicijativi. To odvedejo na račun zmanjšane lastnega dobička! Inicijativa ima vzpostavljen sistem, s katerim izvede kontrolo uhlevitve in reje – za to porabi 15 odstotkov denarja, ostalih 110,5 milijonov evrov pa prejmejo neposredno rejci kot dodatno plačilo za rejo. Višina plačila na posamezno kmetijo je odvisna od sistema reje, to je kakšno raven dobrega počutja omogoča rejec živalim: konvencionalno, preusmeritev, premium, ekološko. Trgovci torej plačajo neposredno kmetijam za to, da živali redijo na večjih površinah z izpusti.

Trgovine, ki neposredno financirajo Inicijativo za dobro počutje živali, iz katerih se neposredno podpirajo nemška kmetijska gospodarstva, so: Unternehmensgruppe ALDI NORD, Unternehmensgruppe ALDI SÜD, EDEKA Zentrale und die Regionalgesellschaften, Kaufland, Lidl Deutschland, Netto Marken-Discount, Penny-Markt GmbH, REWE Group: REWE-Markt GmbH, REWE Dortmund Großhandel eG, WASGAU Produktions - & Handels AG. Tako potrošnik z nakupom v eni od teh trgovin nevede financira nemške kmetije.

čev (ne glede na obseg reje) dali tehnološki list, s katerim sam preveri, kje ima pri reji kritične točke. Prav tako je bila to ena od vsebin usposabljanja za dobrobit živali. Izdelali smo zelo podroben tehnološki list, s katerim lahko sleherni rejec prepozna ukrepe, ki ga obvarujejo pred boleznimi. Prav tako smo posneli dva radijska prispevka s temi vsebinam, in sicer je bil eden z možnostjo neposrednega spraševanja. Udeležili smo se tudi usposabljanj, ki jih je pripravila Uprava za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin.

Že v letu 2020 smo ob vnosu zbirnih vlog za neposredna plačila slehernemu rejcu praši-

Socialna varnost

Strokovnjaki s področja socialne varnosti in varnosti ter zdravja pri delu so konec marca sodelovali na seminarju o socialni varnosti kmetov, ki ga je organizirala Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije.

Namen seminarja, ki je potekal prek portala zoom in ga je povezovala Andrejka Krt, vodja službe za dopolnilne dejavnosti na kmetijah in družbene storitve na podeželju pri KGZS, je bil informirati udeležence o njihovih obveznostih pri vključevanju v razna zavarovanja, na drugi strani pa tudi o uveljavljanju pravic, ki jih pridobijo zaradi vključitve v obvezna ali prostovoljna zavarovanja, ter tudi pravic iz javnih sredstev iz naslova socialne države. Predvsem pa so na njem govorili o zdravstvenem zavarovanju kmetov, spodbudah za zaposlovanje invalidov na kmetiji, pokojninskem in invalidskem zavarovanju kmetov, pravicah iz javnih sredstev za člane kmetij ter varnosti in zdravju pri delu na kmetiji.

Temu primerna je bila tudi sestava govorcev oziroma nastopajočih na seminarju. Zdravstveno zavarovanje kmetov in pravice iz zavarovanja je predstavila **Urška Ahlin Ganziti** iz KGZS, nadaljevali sta **Aleksandra Kuhar** in **Samira Bosnić** iz Javnega štipendijskega, razvojnega, invalidskega in preživitvenega sklada RS, ki sta predstavili spodbude za zaposlovanje invalidov na kmetijah. Ker kmetje veliko sprašujejo prav o pokojninskem in invalidskem zavarovanju kmetov, je bilo zanimivo predavanje **Irene Štrumbelj Trontelj, Jadranke Briški** in **Tanje Rogine** iz Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije. Spregovorile so o posameznih vstopnih pogojih v obvezno ali prostovoljno obvezno zavarovanje kmetov in pravicah, ki jih imajo kmetje iz tega zavarovanja.

V drugem delu seminarja je **mag. Valentina Vehovar** z Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti govorila o pravicah, ki so članom kmetij na voljo iz javnih sredstev, nekoč znane pod izrazom socialni transferji. Spregovorila je tudi o stiskah današnjega časa, kako jih odpraviti in usmeritve za prve korake k temu. **Boštjan Lampe** iz KGZS – Zavoda Murska Sobotna je na koncu predstavil celotno zakonodajo na področju varnosti in zdravja pri delu, zahteve, ki jih kmetije morajo imeti urejene, in nekaj praktičnih primerov z napotki za varno in zdravo delo na kmetiji.

Sodelujoči so se strinjali, da sistem socialne varnosti v Sloveniji temelji na načelu solidarnosti in zagotavljanju varnosti v primeru, ko si sami nismo več zmožni zagotavljati osnovnih pogojev za življenje. V času, ko se vse pogosteje srečujemo z rizičnimi oblikami dela in ko je globalna družba v krizi, je sistem, ki nam omogoča minimalno materialno in socialno varnost, izjemno pomemben. Zato morajo tisti, ki so vpleteni v ta sistem, poskrbeti za to, da takšna ureditev vsaj ostane. Še boljše pa bi bilo, da se odpravijo nekatere slabosti in uvedejo pozitivne spremembe na boljše.

svinjine letno, da je slovensko podeželje izredno pestro, gastronomsko bogato in je kultura predelave s tipičnimi slovenskimi izdelki živa, je kmetijstvo izredno pomembno, saj ne gre le za gospodarstvo, temveč za dediščino slovenskega naroda.

Vir težav

Zakol za lastno uporabo znaša dobrih 71.000 živali, kar po mnenju nekaterih predstavlja resno težavo, saj te živali ne pridejo v tako imenovano verigo s prašičjim mesom. Hkrati uvozimo iz tujine 83.000 prašičev in še 80 odstotkov svinjskega mesa, ki konča v izdelkih, ktere slovenski potrošnik pojmuje kot slovenske, misleč, da z nakupom podpira slovenskega rejca.

Če slovenska predelovalna industrija ne uporablja za vse svoje paradne izdelke slovenske surovine, hkrati pa jih oglašuje s pristnimi izrazi slovenskega podeželja, potem potrošniki ne morejo izbrati in z nakupom izkazati pripadnosti slovenskim kmetom. Tako potrošnik z vsakim nakupom utrdi prevlado tujih rejcev v slovenskih trgovskih verigah in vsaka investicija v predelovalno industrijo, ki

več kakor 60 odstotkov celotnega trga (v Nemčiji štirje trgovci 85 odstotkov, na Portugalskem trije trgovci 90 odstotkov). Žal so posledica velike koncentracije moči nepošteno poslovne prakse, kar ogroža preživetje malih kmetov in proizvajalcev.

Žal je hrana tista, ki je morada celo ključni element nadzora in vir dobička kapitalizma. Uporablja se kot inštrument geopolitične dominacije, skozi hrano se pravzaprav vlada. Vladajo pa v glavnem korporacije. Ko govorimo o demokraciji hrane, govorimo o tem, ali obstajajo pogoji, da lahko državljanji sodelujejo v sistemu hrane. Na slovenskih policah potrošnik zelo težko najde mesne izdelke z jasno navedenim poreklom in izvorom surovine.

Kako nevarna je afriška prašičja kuga

Slovenska prašičereja se ponaša z avtohtono pasmo (krškopoljski prašič), razdrobljenimi rejami, nekaj velikimi farmami ter dvema osemenjevalnima centroma za plemenske živali, ki sta pod okriljem KGZS.

Ne gre samo za to, da bi v primeru bolezni nastala izre-

O komunalnem prispevku

Plačan komunalni prispevek je pogoj za pridobitev gradbenega dovoljenja

mag. Gašper Cerar, KGZS
gasper.cerar@kgzs.si

Nakup ali drugačna pridobitev zemljišča za gradnjo, izdelava projekta za pridobitev gradbenega dovoljenja (DGD) in projekta za izvedbo (PZI) so osnova za gradnjo objekta. Pred pridobitvijo gradbenega dovoljenja mora investitor občini plačati komunalni prispevek, ki predstavlja plačilo dela stroškov gradnje komunalne opreme. Investitorji morajo višino komunalnega prispevka upoštevati pri pripravi finančnega načrta gradnje, saj gre običajno za visoke zneske.

Komunalni prispevek je urejen z Zakonom o urejanju prostora (Uradni list RS, št. 61/17, v nadaljevanju: ZUreP-2) v členih 216 do 229 in predstavlja pomemben dejavnik razvoja občine ali območja. Komunalna oprema omogoča gradnjo objektov, s tem nova stanovanja, nove gospodarske objekte in posredno delovna mesta ali višanje družbenega standarda preko gradnje stavb splošnega družbenega pomena (šole, igrišča, dvorane, kulturni objekti ipd.). Običajno je opremljanje stavbnih zemljišč s komunalno opremo drago in občinam praviloma predstavlja velik finančni zalogaj. Del finančnih sredstev za komunalno infrastrukturo občine pridobijo z zbranim komunalnim prispevkom, ki predstavlja proračunski vir, o katerem lahko odločajo same.

Zavezanec za plačilo komunalnega prispevka je investitor, ki:

- se priključuje na ali mu je omogočena uporaba obstoječe komunalne opreme;
- izvaja rekonstrukcijo objekta in s tem spreminja namembnost objekta;
- izvaja rekonstrukcijo objekta in s tem povečuje tlorisno površino objekta.

Zavezanec za plačilo komunalnega prispevka je tudi investitor nadomestnega objekta, če spreminja namembnost objekta ali če povečuje tlorisno površino objekta.

Namen komunalnega prispevka

Komunalni prispevek predstavlja plačilo dela stroškov gradnje nove občinske komunalne opreme ali za financiranje obstoječe komunalne opreme. Sredstva, ki jih občina zbere iz naslova komunalnega prispevka, lahko porablja samo za namen gradnje občinske komunalne opreme: za vodovodno in kanalizacijsko omrežje, za cestno in obcestno infrastrukturo. V občinsko komunalno opremo lahko sodita še plinovodno in toplovodno omrežje, vendar le, če je s prostorskim aktom priključitev nanju obvezna. Komunalna oprema mora biti izvedena po načrtu razvojnih programov občinskega

proračuna.

Merila za odmero komunalnega prispevka za novo komunalno opremo so opredeljena z Uredbo o programu opremljanja stavbnih zemljišč in odloku o podlagah za odmero komunalnega prispevka za obstoječo komunalno opremo ter o izračunu in odmeri komunalnega prispevka (Uradni list RS, št. 20/19, 30/19 – popr. in 34/19). Komunalni prispevek je odvisen od:

- opremljenosti stavbnega zemljišča s komunalno opremo,
- namembnosti stavbe,
- površine gradbene parcele stavbe,
- tlorisne površine stavbe ali površine gradbenega inženirskega objekta ali površine drugih gradbenih posegov,
- razmerja med deležem gradbene parcele stavbe (DpN) in deležem površine stavbe (DtN).

Višina komunalnega prispevka

Višina komunalnega prispevka je od nekaj tisoč do več deset tisoč evrov. Praviloma so komunalni prispevki višji v mestnih naseljih, nižji na območju izven naselij ali na območjih razpršene gradnje. Med občinami se komunalni prispevki nesorazmerno razlikujejo.

V raziskovalnem delu Analiza dejavnikov odmere komunalnega prispevka v Sloveniji mag. Blaž Malenšek¹ ugotavlja, da je komunalni prispevek večinoma neodvisen od razširjenosti komunalnih omrežij, vrednosti infrastrukture in gostote poselitve, temveč gre za dejavnika, za katera ni moč najti racionalne razlage, kakšno povezavo imata s komunalnim prispevkom. Prvi dejavnik je oddaljenost od Ljubljane oziroma geografska lokacija. Statistična analiza kaže, da je v občinah, ki so bolj oddaljene od prestolnice, v povprečju komunalni prispevek nižji za 112 evrov za vsak kilometer oddaljenosti. Drugi dejavnik, pojasnjuje Malenšek, je dohodnina na prebivalca občine oziroma

ekonomska moč prebivalstva, kjer je korelacija pozitivna in kjer višje plače (in s tem dohodnina) prebivalstva v povprečju pomenijo tudi višji komunalni prispevek ob nespremenjeni ravni komunalne oskrbe.

Oprostitev, izjeme, znižanja

Komunalnega prispevka se po 226. členu ZUreP-2 ne plača za gradnjo enostavnih objektov (npr. garaže, skladišča, stavbe za rejo živali, silosov, vse do 20 m²), prav tako se ga ne plača za gradnjo nezahtevnih objektov, ki nimajo samostojnih priključkov na komunalno opremo in se gradijo kot pomožni objekti ter tako dopolnjujejo funkcijo osnovnega objekta. V primeru nadomestitve objekta zaradi naravne nesreče se komunalnega prispevka ne plača.

Občina lahko sama z odlokom o komunalnem prispevku določi dodatne izjeme (227. člen ZUreP-2):

- delno ali celotno oprostitve plačila komunalnega prispevka za obstoječo komunalno opremo za gradnjo neprofitnih stanovanj in gradnjo posameznih vrst stavb, ki so v javnem interesu in katerih investitor je občina ali država in so namenjene za izobraževanje, znanstveno-raziskovalno delo in zdravstvo, muzeje, knjižnice, gasilske domove, opravljanje obredov in šport,
- delno ali celotno oprostitve plačila komunalnega prispevka za obstoječo komunalno opremo tudi za gradnjo vseh ali posameznih vrst nestanovanjskih stavb,
- delno oprostitve plačila komunalnega prispevka do višine 50 odstotkov v primeru dozidave, nadzidave ali rekonstrukcije obstoječega objekta.

Ob oprostitvi plačila komunalnega prispevka mora občina oproščena sredstva v enaki višini nadomestiti iz nennamenskih prihodkov občinskega proračuna. Pri oprostitvi za podjetja in kmetije je potrebno upoštevati pravilo »de minimis« o najvišjem znesku državne pomoči v obdobju treh let (za podjetja Uredba Komisije (ES)

št. 1407/2013 z dne 18. decembra 2013 in za kmetije Uredba Komisije (ES) št. 1408/2013 z dne 18. decembra 2013).

Na podlagi vloge zavezanca za plačilo komunalnega prispevka občine upoštevajo pretekla vlaganja v obstoječo komunalno opremo v primeru odstranitve in gradnje novega objekta ter vlaganj zavezanca v izgradnjo posamezne vrste obstoječe komunalne opreme v obliki finančnih ali drugih sredstev. Uveljavljanje vlaganj z namenom znižanja ko-

Po pregledu več občinskih odlokov, ki urejajo obračun in odmero komunalnega prispevka, ugotavljam, da je večina analiziranih občin sprejela odloke v letu 2020 ali letu 2021 na podlagi ZUreP-2. Nekatere občine uporabljajo možnost dodatnih oprostitev plačila komunalnega prispevka po 227. členu ZUreP-2. Občinski odloki večinoma določajo izjeme od obveznosti plačila komunalnega prispevka za obstoječo komunalno opremo za gradnjo neprofitnih stanovanj in občinskih ali dr-

občine navajam v tabeli.

Razlog, da se občine ne odločijo za določitev oprostitve plačila komunalnega prispevka za določene vrste stavb, je predvsem obveznost nadomeščanja oproščenih sredstev v enaki višini iz drugih prihodkov občinskega proračuna.

Vračilo komunalnega prispevka

Investitor, ki je plačal komunalni prispevek, a mu je gradbeno dovoljenje prenehalo veljati, ker ni začel graditi, je upravičen do vračila komunalnega prispevka za obstoječo komunalno opremo. Rok za podajo zahtevka na občino za vračilo komunalnega prispevka je pet let po prenehanju veljavnosti gradbenega dovoljenja.

Komunalni prispevek je finančna obveznost, ki se praviloma nanaša na vsakega investitorja. Zakon o urejanju prostora v členu 227 omogoča občini, da sprejme občinski odlok, s katerim določenim objektom, ki jih natančno opredeli s šifro enotne klasifikacije vrst objektov, določi izjemo od obveznosti plačila komunalnega prispevka. Občani se lahko s svojimi pri-

Dodatne občinske oprostitve za pregledane občine

Ajdovščina	Nima dodatnih občinskih oprostitev.
Brežice	Nima dodatnih občinskih oprostitev.
Cerklje na Gorenjskem	Predlog občinskega odloka ne predvideva dodatnih oprostitev.
Cerknica	Nima dodatnih občinskih oprostitev.
Črnomelj	Oprostitev 60 % za stavbe za kratkotrajno nastanitev, 60 % za stavbe za storitvene dejavnosti, 60 % za garažne stavbe, 60 % za rezervoarje, silose in skladišča, 60 % za nestanovanjske kmetijske stavbe (razen za kleti, vinske kleti, zidanice in kašče).
Jesenice	Nima dodatnih občinskih oprostitev.
Kamnik	Nima dodatnih občinskih oprostitev.
Kočevje	Individualne oprostitve na predlog župana in potrjene na občinskem svetu.
Koper	Nima dodatnih občinskih oprostitev.
Kranj	Oprostitev 50 % za nestanovanjske kmetijske stavbe, 10 % za industrijske in skladiščne stavbe.
Krško	Oprostitev 25 % za poslovne in upravne stavbe, 40 % za garažne stavbe, 30 % za industrijske stavbe in skladišča, 70 % za stavbe za rastlinsko pridelavo, 85 % za stavbe za rejo živali, 30 % za stavbe za skladiščenje pridelka, 90 % za druge nestanovanjske kmetijske stavbe.
Laško	Oprostitev 30 % za nestanovanjske kmetijske stavbe.
Litija	Oprostitev 30 % za nestanovanjske kmetijske stavbe, 30 % industrijske stavbe.
Maribor	Nima dodatnih občinskih oprostitev.
Novo mesto	Oprostitev 50 % za vse nestanovanjske kmetijske stavbe (razen za zidanice), 15 % za stavbe za druge storitvene dejavnosti.
Puconci	Nima dodatnih občinskih oprostitev.
Postojna	Nima dodatnih občinskih oprostitev.
Radovljica	Nima dodatnih občinskih oprostitev.
Polzela	Nima dodatnih občinskih oprostitev.
Rogaška Slatina	Oprostitev 100 % za stavbe za parkiranje, 70 % za nestanovanjske kmetijske stavbe.
Semič	Oprostitev 100 % za stavbe za rejo živali, 80 % za industrijske stavbe in skladišča.
Velenje	Oprostitev 30 % za poslovne in upravne stavbe, 50 % za stavbe za storitvene dejavnosti, 40 % za industrijske in skladiščne stavbe, 50 % za stavbe za rastlinsko pridelavo, 50 % za stavbe za rejo živali, 50 % za stavbe za skladiščenje pridelkov (razen vinske kleti, zidanice).

munalnega prispevka je enkratno dejanje in vlaganja niso prenosljiva.

Občinske oprostitve v praksi

žavnih stavb za izobraževanje, znanstveno-raziskovalno delo in zdravstvo, muzeje, knjižnice, gasilske domove, opravljanje obredov in šport. Dodatne občinske oprostitve za pregledane

dlogi za vsebino občinskega odloka obrnejo na občinske svetnike ali župana in z argumenti, zakaj je oprostitve smiselna ali potrebna, predlagajo rešitve.

¹ Malenšek, B. (2018) Analiza dejavnikov odmere komunalnega prispevka v Sloveniji (magistrsko delo). Ljubljana, Ekonomska fakulteta.

Kmetijska in gozdarska vozila na cesti

Kdaj morajo biti traktorji opremljeni s tahografi

Marjan Dolenšek, KGZS – Zavod Ljubljana
marjan.dolense@lj.kgzs.si

Zdravko Igljčar, Ministrstvo za infrastrukturo
zelena.dezela@kgzs.si

Socialna zakonodaja, ki jo uporabljajo države EU in države podpisnice sporazuma AETR na področju cestnega prometa, je bila sprejeta z namenom izboljšati socialne pogoje oseb, vključenih v sektor cestnega prometa, izboljšati varnost v cestnem prometu in zagotoviti pošteno konkurenco v cestnem prometu ter drugih vrstah prevoza. Zakonodaja EU (več EU uredb) in nacionalna zakonodaja (Zakon o delovnem času in obveznih počitkih mobilnih delavcev ter o zapisovalni opremi v cestnih prevozih) v prvi vrsti določata pravila o času vožnje, odmorih in času počitka za voznike, ki opravljajo prevoz blaga in potnikov po cesti. Obe se nanašata na prevoz blaga po cesti z vozili, ki skupaj s kakršnikoli priklopnikom presegajo največjo dovoljeno maso 3,5 tone, in na prevoz potnikov z vozili, ki so skupaj z voznikom namenjena za prevoz več kot devetih

- vozili, katerih največja dovoljena hitrost ne presega 40 km/h,
- kmetijskimi in gozdarskimi traktorji, ki se uporabljajo za kmetijske in gozdarske dejavnosti znotraj območja s polmerom 50 km od kraja, v katerem ima kmetija oz. podjetje sedež, ki ima vozilo v lasti, najemu ali zakupu,
- vozili ali kombinacijami vozil, ki prevažajo gradbene stroje za gradbeno podjetje znotraj polmera 100 km od sedeža podjetja, če voznja vozil ni glavna voznikova dejavnost in
- vozili ali kombinacijami vozil, katerih največja dovoljena masa ne presega 7,5 tone in ki se uporabljajo za prevoz materiala, opreme ali strojev za voznikovo uporabo pri voznikovem delu ali dostavo blaga, izdelanega v okviru obrtne dejavnosti znotraj polmera 100 km od sedeža

Vsa vozila, torej tudi traktorji, ki so bila dana v uporabo po 1. maju 2006 in se uporabljajo za prevoze po cesti, kjer mora voznik spoštovati določila o časih vožnje, odmorih in počitkih, morajo biti opremljena z digitalnim tahografom. Vozila, ki so bila dana v uporabo od 15. junija 2019 dalje, morajo biti opremljena s pametnim tahografom. Vir slike: www.etransport.si.

torji imajo skupaj s priklopnikom zanesljivo največjo dovoljeno maso nad 7,5 tone. Če s takimi traktorji prevažamo samo gradbene stroje, ne potrebujejo tahografa, če pa z njimi prevažamo tudi gradbeni ali drug podobni material, pa morajo imeti nameščen tahograf.

Pri kontroli spoštovanja predpisane je potrebno, kakor poudarjajo razlage EU predpisov, da kontrolni organi pravilno presodijo namen vožnje in dejansko obveznost uporabe oz. vgradnje tahografa. Naj na-

lične dejavnosti in ima vgrajen tahograf, se pri vožnjah, pri katerih ni potrebno upoštevati določil o časih vožnje, odmorih in počitkih ter opremljanja vozila s tahografom, zapisi tahografa ne uporabljajo, voznik – traktorist pa tudi ne uporablja tahografa. Mora pa voznik to vožnjo zabeležiti kot drugo delo v primerih, ko opravlja prevoz, ki spada na področje veljavnosti.

Globe in tahografi

Kazenske določbe za nespoštovanje obravnavanih predpisov so določene v nacionalni zakonodaji, v že omenjenem

Zakonu o delovnem času in obveznih počitkih mobilnih delavcev ter o zapisovalni opremi v cestnih prevozih. Vsem, ki ste dolžni uporabljati tahograf v traktorjih, pa tega še niste vgradili, priporočamo, da preberete kar obsežne kazenske določbe (ZDCOPMD <http://www.pis-srs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO4112>) in čim prej vgradite tahograf. V Sloveniji je dovolj pooblaščenih podjetij (delavnic) za vgradnjo in predpisano kontrolo tahografov (https://tahoev.gov.si/TAHOEV_WEB/).

Vsa vozila, torej tudi trak-

torji, ki so bila dana v uporabo po 1. maju 2006 in se uporabljajo za prevoze po cesti, kjer mora voznik spoštovati določila o časih vožnje, odmorih in počitkih, morajo biti opremljena z digitalnim tahografom. Vozila, ki so bila dana v uporabo od 15. junija 2019 dalje morajo biti opremljena s pametnim tahografom. Sistem je sestavljen iz digitalne snemalne opreme, zaznavala gibanja in pomnilniške kartice. Voznik – traktorist mora imeti svojo pomnilniško kartico za voznika, podjetje (dopolnilna dejavnost na kmetiji) pa mora imeti pomnilniško kartico za podjetje. S podjetniško kartico se izvaja obvezen prepis podatkov z voznikove kartice in tahografa v evidenco o izrabi delovnega časa, ki jo je potrebno voditi. Pomnilniške kartice se dobijo v podjetju CETIS (<https://www.cetis.si/sl/tahografske-kartice/vloge>). Vsa oprema je opremljena s svojim osebnim digitalnim ključem in certifikatom, ki omogoča varovan dostop do podatkov in funkcij digitalne snemalne opreme.

Traktorji, katerih največja dovoljena hitrost presega 40 km/h in njihova največja dovoljena masa skupaj s priklopnikom presega 3,5 tone ter se uporabljajo za prevoz blaga v nekmetijske oz. negozdarske namene, morajo biti opremljeni s tahografom. Vir slike: Farmtech d.o.o.

oseb, če v predpisih ni drugače določeno.

Za doseganje in nadzor povedanega morajo biti vsa vozila, ki se uporabljajo za tovrstne prevoze, opremljena s snemalnikom voznikovih dejavnosti oz. tahografom. Torej tudi traktorji, če se z njimi opravljajo omenjeni prevozi blaga po cesti, kjer največja dovoljena masa skupaj s kakršnikoli priklopnikom presega 3,5 tone. Pa da se ne bi ustrašili že kar na začetku; takšnih prevozov s traktorji je v Sloveniji manj kot en odstotek, kar bo jasno iz nadaljevanja.

Izjeme

Iz obveznosti spoštovanja določil o časih vožnje, odmorih in počitkih ter opremljanja vozila s tahografom so izzeti tudi naslednji prevozi z:

podjetja ter pod pogojem, da voznja vozila ni glavna voznikova dejavnost in da se prevoz ne opravlja za najem ali plačilo.

Le hitri in veliki traktorji izven kmetijske dejavnosti

Z drugimi besedami povedano, traktor mora imeti vgrajen tahograf, če je njegova največja dovoljena hitrost nad 40 km/h in njegova največja dovoljena masa skupaj s priklopnikom presega 3,5 tone ter se uporablja za prevoz blaga v nekmetijske oz. negozdarske namene. To so predvsem novejši (hitrejši) traktorji, ki se uporabljajo za prevoze v gradbeništvu (razen opisanega prevoza gradbenih strojev) in drugih nekmetijskih dejavnostih. Vsi ti trak-

vedemo samo nekaj primerov prevozov z obravnavami traktorji. Prevoz komunalnih odpadkov iz zbiralnikov v čistilno napravo je nekmetijska dejavnost, prevoz predelane gnojenske ali drugih organskih snovi iz bioplinske naprave na njive pa je kmetijska dejavnost. Prevoz gradbenega materiala za gradnjo na lastnem kmetijskem gospodarstvu ali pa prevoz peska za obnovo lastnih poljskih poti se v obravnavanem smislu šteje med kmetijske oz. gozdarske dejavnosti. Prevoz gradbenega materiala z istim traktorjem in priklopnikom za neko gradbeno podjetje (npr. kot dopolnilna dejavnost na kmetiji) ali za sosedo pa ne spada med kmetijsko oz. gozdarsko dejavnost in traktor mora biti opremljen s tahografom. Predpisi tudi določajo, da če se vozilo uporablja za raz-

Naj stroji tečejo kot namazani

Akcija do -40%

Na prodajnih mestih in spletni trgovini

PETROL

Energija za življenje

Slike so simbolične. Podatki velja od 1.3. do 30.4.2021, odnosa do odnosa za državo. Kolonialni izdelki so omejeni. Več: www.petrol.si

Onesnaženje cest in oranje ob robovih cest

Pri jesenskem spravilu pridelkov, pa tudi pri obdelavi tal in setvi, praktično ni primera, da ne bi s traktorjem, prikolicami ali drugimi stroji na cesto nanесли vsaj nekaj blata.

Marjan Dolensek, KGZS – Zavod Ljubljana
marjan.dolense@lj.kgzs.si

Zemlja se oprime pnevmatik in z njih odpade šele po nekaj sto metrih vožnje po cesti. Tako onesnažena cesta predstavlja nevarnost za druge udeležence v prometu.

Kaj o onesnaženju cest pravijo predpisi?

Onesnaženje cest obravnava Zakon o cestah. Če povzamemo: na eni strani prepoveduje nanašanje zemlje in blata na ceste, po drugi strani pa postavlja zahteve po takojšnji odstranitvi s ceste, če do onesnaženja pride. Preden se vključi v promet na javni cesti s kolovozne poti, nekategorizirane ceste, individualnega priključka, območja izvajanja del ali druge zemljiške površine, npr. njive ali travnika, mora voznik odstraniti z vozila zemljo ali blato, ki bi lahko onesnažilo vozišče. Blato, zemljo,

listje, gnoj itn. je potrebno takoj odstraniti s ceste, če pa to ni mogoče, je onesnaženi del ceste potrebno predpisano označiti in obvestiti vzdrževalca ceste, da poskrbi za odstranitev ovire. V praksi to pomeni, da je potrebno cesto očistiti vsakič, ko s koles pade zemlja, blato, listje itn. Zagrožena globa za to kršitev je 1.000 evrov.

Kaj lahko storimo?

Pri jesenskem spravilu pridelkov se onesnaženju praktično ni mogoče izogniti. Truditi se moramo, da se kar najbolj približamo zahtevam predpisov, predvsem pa poskrbeti, da ne pride zaradi zemlje na cesti do nesreče. Nujno je, da se pred onesnažen del ceste postavi varnostni trikotnik, ki bo druge udeležence opozoril, naj vozijo previdno in naj bodo pozorni na oviro na cesti. Cesto je potrebno očisti-

ti čim prej, najpozneje pa pred nočjo. Nesprejemljivo je, da je zjutraj cesta še vedno polna zemlje, blata, nanošenega nanjo prejšnji dan. V teh primerih je nevarnost za nesrečo največja, kajti tudi če ne pade dež, bo cesta mokra od rose in hitro lahko nastane drsalnica. Če delo poteka cel dan, je potrebno cesto očistiti tudi večkrat. Večina kmetov seveda nima priključka – krožne metle za čiščenje cest, zato si lahko pomagamo s planirnimi deskami na traktorju, sprednjim nakladalnikom in seveda lopatami za sneg.

Vsekakor bo ta napor cenejši, kot pa če bo cesto na poziv policije ali prometnega inšpektorja očistil vzdrževalec ceste, račun pa izstavil povzročitelju onesnaženja.

Koliko stran od ceste lahko orjemo?

Zakon o cestah pravi, da je prepovedano orati na razdalji manj kot 4 metre od roba cestnega sveta v pravokotni smeri na cesto ali na razdalji manj kot

1 meter od roba cestnega sveta vzporedno s cesto. Pri tem je potrebno povedati, da zakon definira cestni svet tudi kot zemljišče v razdalji do 2 metra od cestnega telesa, ki pa zajema samo cestišče, bankine in brezine. Zagrožena globa za kršitev je 1.000 evrov. Praviloma bi moral biti cestni svet odmerjen in označen z mejniki, kar pa je prej izjema kot pravilo in številni lastniki niti ne vedo, kje so meje njihovih parcel in kje se začne cestni svet. Povejmo, da Zakon o cestah določa minimalno od-

daljenost za oranje, za druge načine obdelave tal (npr. z vrtačkasto brano, rahljalikom itn.) pa ne. Prav tako omejitev ni za uporabo travnatega sveta.

Kako ravnati, ko pride policija ali redar?

Večinoma onesnaženo cesto policiji ali prometnemu inšpektoratu prijavijo drugi udeleženci v prometu, posebej v bližini mest in večjih krajev. In policist ali inšpektor mora reagirati na prijavo. Priporočamo, da z njimi ne razpravljate po nepotrebnem in takoj začnete čistiti cesto. V vsakem primeru bo to najcenejše. Če boste prejeli plačilni nalog za globo, pa imate osem dni časa, da razmislite o pritožbi oz. zahtevku za sodno varstvo.

Spoznajte novo zavarovanje posevkov za nevarnost suše.

Bo vaš pridelek dober ali pa bo zmanjšan zaradi suše? Za vas smo pripravili novo zavarovanje.

S pomočjo satelitov in sodobnih visokotehnoloških metod lahko pridobimo podatke o količini vlage na vaših njivah za vsak dan posebej. Vlogo v tleh merimo do globine 40 cm, do katere se nahaja večina korenin vaših posevkov.

Zavarujete lahko posevke, kot so koruza, oljne buče, sladkorna pesa, sončnice, soja in tudi travinje.

Pojav suše spremljamo v dveh obdobjih. Obdobje zgodnjega poletja je čas intenzivne rasti. Zadostna vlažnost tal je v tem obdobju ključna za formiranje semenskega nastavka. Obdobje visokega poletja je čas razvoja semena. Vлага je v tem obdobju ključna za visok, kakovosten pridelek.

Intenzivnost suše določajo t.i. povratne dobe.

- Za zmerno sušo velja, da se pojavlja v povprečju vsakih 6 let.
- Hujša suša se pojavi na približno 12 let.
- Huda suša pa je 20 letni dogodek.

Zavarovanje v primeru sušnega leta zagotavlja finančno nadomestilo izpada prihodka do dogovorjene višine vrednosti pridelka.

Poleg zavarovanja smo pripravili tudi aplikacijo Opti-crop, ki na enostaven način prikazuje stanje vaših posevkov. Za lažje spremljanje razvoja posevkov skozi daljše obdobje si lahko svoje parcele v aplikaciji označite in shranite. In vsebnost vlage v tleh? Tudi to lahko spremljate za vsak dan posebej.

Dostop do aplikacije Opti-crop najdete na spletni strani <https://triglav-svn.opti-crop.com/map> ali preko priložene QR kode.

Suše ne moremo preprečiti. Lahko pa zmanjšamo izpad vašega prihodka zaradi nje.

NOVO
Zaznavanje suše
s satelitskim
merjenjem
vlažnosti tal

Zavarovanje posevkov
za nevarnost suše

Vse bo v redu.

triglav

www.triglav.si

Kako bi hitreje posodobili kmetijstvo

Reportaža z Agrobiznisovega hi-tech webinarja, na katerem so konec marca iskali priložnosti za razvoj novih tehnologij in digitalizacijo

Petra Šubic, Agrobiznis – Finance
petra.subic@finance.si

Leta 1900 je tri četrtnine ljudi delalo v kmetijstvu, danes je takih manj kot 2,5 odstotka. Kmetovanje se avtomatizira, na tem področju je hiter tehnološki razvoj, neizkoriščenih priložnosti pa je še veliko. Po nekaterih ocenah bi že lahko robotizirali 57 odstotkov kmetijske pridelave.

»Kmetijstvo vidim kot eno najpomembnejših visokotehnoloških panog prihodnosti.

Razvoj že omogoča, da z manj fitofarmacevtskimi sredstvi in ob manjši porabi vode pridelamo več, imamo odpornejše hibridne sorte, kup robotov za pobiranje pridelkov ... Z novimi tehnologijami se stroški pridelave zmanjšujejo, pridelek in donosnost kmetovanja sta večja, s tem raste tudi privlačnost kmetijstva za mlade,« pravi Blaž Germšek, predstojnik Infrastrukturnega centra Jabolje,

Robot, ki pobira papriko

ki deluje v okviru Kmetijskega inštituta Slovenije.

Kje manjka novih tehnologij

Blaž Germšek pogrša univerzalnega robota za pobiranje več vrst sadja in vrtnin, razvijajo tudi rešitve za robotsko uničenje plevela, ki je zelo ciljno in učinkovito, omogoča pa do 90 odstotkov manjšo porabo herbicidov v primerjavi s konvencionalno pridelavo. V poljedelstvu prihajajo rešitve za samodejno analizo zemlje, ki omogoča tudi natančnejše dognojevanje. Ne le v poljedelstvu, temveč tudi v vinogradništvu, hmeljarstvu in sadjarstvu prihajajo novi mikrosenzorji za daljinsko zaznavanje stanja rastlin, odkrivanje škodljivcev in bolezni ...

»Tudi satelitski posnetki omogočajo prihranke pri kmetovanju, kmetijskemu ministrstvu in agenciji za kmetijske trge pa nudijo bogato bazo točnih podatkov,« dodaja Blaž Germšek. Za primer je omenil podjetje s Hrvaške, ki je pred kratkim kupilo štiri drone za aeroškropljenje solate. Pričakuje boljše čase za navpično kmetijstvo, ki se počasi uveljavlja.

Strokovnjak pri poljedelstvu med drugim pogrša sodobno analizo zemlje, pri vrtnarstvu pa več avtomatiziranih rastlinjakov, več domačega znanja o

sodobni pridelavi zelenjave in tudi več robotov. Po teh vedno več posegajo tudi ekološki kmetije v tujini. Pri digitalizaciji izpostavlja nepovezanost laboratorijev, ki opravljajo analizo zemlje, s kmetijami in drugimi ustanovami in kmetijskim ministrstvom, ki sprejema strategijo kmetijstva, pravila in ukrepe. »Pri zajemu in analizi podatkov se v svetu veliko dogaja, a temu prepočasi sledimo,« poudarja.

Koraki za hitrejšo vpeljavo sodobnih tehnologij

Med predlogi, s katerimi bi hitreje vpeljali sodobne tehnologije v kmetijstvo, je najprej poudaril, da bi bilo dobro, da bi z javnimi razpisi sofinancirali tudi nakup sodobne opreme za traktorske in druge priključke, ne pa samo kmetijskih strojev, osnovnih priključkov in druge opreme. Namesto subvencioniranja nakupa mulčerja bi bilo dobro, da bi podpri tudi nakup robotske roke za mulčer.

Blaž Germšek predlaga še, da bi na raziskovalno-izobraževalnih ustanovah vzpostavili oddelke za razvoj digitalnih aplikacij in poskusništvo. »Primerjava mobilnih aplikacij in seznanjanje kmetov z rezultati je enako pomembno kot ocenjevanje koruznih hibridov,« nakaže novo potrebo.

S tretjim predlogom se je zavzel, da bi tudi v šolah in na fakultetah delili več znanja o sodobnih kmetijskih praksah in ga prenesli na mlade. Pri novih tehnologijah sta razvoj in napredek zelo hitra, temu pa mora slediti tudi zakonodaja. Blaž Germšek že več let pogrša pravilnik o aeroškropljenju, ki bi določil uporabo dronov za škropljenje in druga napredna kmetijska opravila. Dobro bi bilo tudi slediti naprednim državam ter povečati financiranje raziskav v kmetijstvu in gozdarstvu. »Po tujini se lahko zgledujemo tudi z ustanovitvijo poslovnega kluba, ki pomagajo profesionalcem pri glavnih poslovnih in tehničnih rešitvah,« sklene Blaž Germšek.

Blaž Germšek z Infrastrukturnega centra Jabolje, ki sodi pod Kmetijski inštitut Slovenije, pri poljedelstvu med drugim pogrša sodobne analize zemlje, več avtomatiziranih rastlinjakov in robotov za gojenje vrtnin, za korak naprej pri digitalizaciji pa bilo dobro povezati laboratorije, ki opravljajo analizo zemlje, s kmetijami, raziskovalnimi ustanovami in kmetijskim ministrstvom.

»Digitalna preobrazba kmetijstva ne bo tekla v zeleno smer, če vanjo ne bomo vključili čim več kmetij. Velike in majhne kmetije zahtevajo različen pristop k digitalizaciji, saj so mali kmetje pogosto premalo poučeni o prednostih digitalizacije, nimajo znanja o vpeljavi digitalnih evidenc in aplikacij, primanjkuje jim tudi denarja,« je opozoril Daniel Copot iz digitalnega inovacijskega središča DIH Agrifood, ki pomaga kmetijam pri digitalni transformaciji.

»Pri razvoju novih tehnologij za kmetijstvo se je dobro povezati tudi s fakultetami in drugimi ustanovami, še posebej pa s kmetijami,« je med drugim poudaril Sergej Krajnc, direktor Termodrona, ki z droni spremlja rast pridelkov in prek aplikacije kmetom svetuje, kdaj je pravi čas za kakšno opravilo, recimo škropljenje. Predlanskim je Termodron zmagal na Agrobiznisovem hi-tech natečaju.

»Od lani podjetje Paradajz z našo tehnologijo prideluje paradiznik v rastlinjaku. So naša pomembna referenca. Epidemija korone je prišla ravno v času, ko smo vstopali na evropski trg. Denar potrebujemo za pridobivanje kupcev in tudi za razvoj rešitve, kako bi z našo tehnologijo ulovili vodo, ki odteče s kmetije, in jo ponovno uporabili. Razvoj in prodajo skušamo financirati tudi s kovid posojilom, ki so ga na razpisu ponudili konec minulega leta, a se obravnava vlog vleče. Startup pa je – finančno gledano – zelo ranljiva žival,« je o letošnjih načrtih in izzivih na webinarju povedal Tadej Zajšek iz startupa Waboost, ki razvija in trži tehnologijo za obogatitev vode za napajanje živine in namakanje njiv s kisikom. Waboost je eden od lanskih zmagovalcev natečaja Agrobiznis hi-tech.

BIOTEHNIŠKA
ŠOLA MARIBOR

1872

2000 MARIBOR,
Vrbanska cesta 30

Za šolsko leto 2021/22 na Biotehniški šoli Maribor razpisujemo naslednje izobraževalne programe:

4-LETNI PROGRAMI:
NARAVOVARSTVENI TEHNIK, VETERINARSKI
TEHNIK, KMETIJSKO-PODJETNIŠKI TEHNIK

3-LETNI PROGRAMI:
MEHANIČAR KMETIJSKIH
IN DELOVNIH STROJEV, CVETLIČAR

PTI (3+2) PROGRAMI:
KMETIJSKO-PODJETNIŠKI TEHNIK – PTI

Na Biotehniški šoli Maribor lahko opravite tudi tečaj varnega dela s traktorjem in traktorskimi priključki.

www.bts.si

info@bts.si

T: 02/ 235 37 00

ČAS JE ZA MODRO POMLAD
T4 in T4s
z novimi motorji

Ugodna ponudba
PRIKLJUČKOV
iz zaloge

Balirke
BR6090 in Roll Belt 150

Zanesljivost, kakovost, izkušnost, varnost. Tradicija in prihodnost v Sloveniji. Že 30 let.
ITRO, d.o.o.
PE Štore, Železarska c. 3, 3220 Štore
Tel. (03) 780 57 12 (14, 15) • www.newholland.si

RECEPT

PIRA Z JURČKI IN OGNJIČEM

Okušati žlahtne darove slovenske zemlje in pridelke slovenskih kmetij je odličnost in privilegij, ki se potrjuje z nazivom Slovenija – Evropska gastronomska regija 2021. Naziv povezuje podeželska in urbana območja ter poudarja tesno povezanost kmeta in narave, ki sodelujeta pri pridelavi hrane.

Pira spada med prva gojena žita in vsebuje minerale ter vitamine, ki pomagajo telesu ohranjati zdravje in izboljšajo njegovo delovanje.

Kako je piro možno pripraviti kot nadvse okusno jed, razkriva Barbara s Turistične kmetije pri Kovačniku, ki se nahaja v idiličnem okolju vasi Planica nad Framom na vzhodnih obronkih Pohorja.

Sestavine (za 4 osebe): 500 g pirine kaše, 1 l vode, 3 lovrovni listi, 1/2 žličke mleto kumine, 3 žlice oljčnega olja, 200 g jurčkov, 1/2 čebule, 2 stroka česna, 1 žlica domače začimbne mešanice, poper, ognjič.

Pirino kašo stresemo v posodo, prilijemo vodo, dodamo lovrove liste, mleto kumino in malo posolimo. Ko kaša zavre, kozico pokrijemo in jo na zmernem ognju kuhamo približno uro in pol. V ponvi segrejemo oljčno olje. Na njem prepražimo sesekljano čebulo. Dodamo drobno sesekljan česen in pražimo, da zadisi. Dodamo narezane gobe in pražimo še 5 minut. Začnimo z domačo začimbno mešanico in popopramo. Dodamo kuhano piro in premešamo. Jed lahko obogatimo z nežnimi ognjičevimi cvetovi.

Dober tek!

NASVETI ZA POLJE, VRT IN ČEBELE

V znamenju praznika velika noč

Velika noč je največji krščanski praznik in nekaj posebnega. Ne le da je postavljena v čas pomladanskega enakonočja, ko moramo paziti na uravnoteženost zemeljskega in nebeskega, temveč je postavljena tudi v čas po prvi pomladanski polni Luni. Spominja nanj, ki nam je za ceno trpljenja in smrti na križu prišel povedat, kako moramo živeti. Praznik nas tudi opominja, da so pomembne stvari zapisane v zvezdah! Velika noč ima spremljiv datum. Po veliki noči se dnevi ne le daljšajo, temveč so že daljši od noči in bodo ob godu Janeza Krstnika najdaljši v letu (poletni Sončni obrat). Velika noč je praznik za razmišljanje.

Rastline, živali in človek so živa bitja, ki imajo skupno telo življenje ali t. i. etre. Na to telo (ki se imenuje življenje) je zaznaven vpliv (dober ali slab), saj obstaja prehranska veriga. Zato je pomemben način pridelovanja rastlin (za hrano ljudi ali za krmo živalim). Vzrok za škodo v prehranski verigi so pesticidi, kemična gnojila in slaba semena. Zadnja leta se na tem področju družba še posebej zavzema, da bi zmanjšala škodo. V verigi se tudi izgublajo posamezne živalske in rastlinske vrste, kar jo dodatno slabi. Slabi se tudi človekovo zdravje (ali povečuje dovzetnost za bolezni, viruse ...). Naša naloga je zato še bolj pomembna, metodo pridelovanja na zemlji moramo izboljšati. Na nas kmetih, ki smo varuhi svete zemlje, je, da se opogumimo za metodo, ki že skoraj sto let dokazuje odličnost. Metodi pravo biodinamika.

Razmišljanje in razsvetljevanje in dožemanje in praznovanje so vrednote na poti k spremembi načina pridelovanja hrane in krme. Tudi pomlad in odločitve za naša dejanja so prisotne. Zakaj se pri tem novem začetku ne odločimo za preverjanje resničnosti teh, pogosto tako pravljico zvenečih obljub biodinamike? Predlagam, da začnemo kar s posevki: plodovke na dan za plod, korenovke na dan za korenino, listnate rastline na dan za list in cvetnice na dan za cvet, če je le mogoče.

In seveda bi bilo prav, če bi pomislili tudi na krave, ker bo prav v njihovih rogovih nekoč zorel gnoj, iz katerega se bo pripravil preparat 500 ali t. i. škropivo gnoj iz roga. Gnoj iz roga ima koncentrirano gnojilno in oživljajočo moč. Škropi se med novembrom in koncem februarja kadar ni zmrzali, pred posevki, da se rastlina poveže s silami zemlje, ter na večer, če želimo blažiti posledice suše. Gnoj iz roga je mogočen po skrivnosti, ki jo bomo nekoč razumeli. Šepet kozmosa je ves čas prisoten in pot k razumevanju ter delu pripravljena.

Maja Klemen Cokan, KGZS – Zavod Celje;

maja.klemencokan@ce.kgzs.si

NAGRADNA UGANKA

Začetnice besed dajo geslo. Geslo pošljite do 10. maja na naslov Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije, uredništvo Zelene dežele, Gospodinjska 6, 1000 Ljubljana, s pripisom NAGRADNA UGANKA.

Odgovor lahko pošljete tudi po e-pošti na naslov zelena.dezela@kgzs.si s svojim imenom in naslovom.

Naša severna sosedica												
Kdor piše pesmi												
Vrtnina z rdečim ali črnim olupkom												
Ime pisatelja Tavčarja												
Manjša zver, glavna prenašalka stekline												
Avstrijska znamka traktorjev												
Ameriški kravji pastir												
Ličinka majskega hrošča												
Krmilo avtomobila												
Obmejno naselje ob Sotli												
Ime pesnika in politika Kocbeka												
Kneževina med Francijo in Italijo												
V Avstraliji živeča druga največja vrsta ptica												

Izmed pravih odgovorov bomo izžrebali pet nagajencev, ki bodo prejeli praktične nagrade. Geslo prejše uganke je **PREDSEDOVANJE**.

Izmed prispelih odgovorov smo izžrebali pet nagajencev: Jože Krivec, Podplat; Marija Jauk, Cankova; Boris Mozetič, Volčja Draga; Janez Kepec, Dob pri Domžalah; Jožica Kukar, Semič. Čestitamo!

NAGRADNA KRIŽANKA

Geslo križanke pošljite do 18. maja na naslov Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije, uredništvo Zelene dežele, Gospodinjska 6, 1000 Ljubljana, s pripisom NAGRADNA KRIŽANKA. Odgovor lahko pošljete tudi po elektronski pošti na naslov zelena.dezela@kgzs.si, seveda s pripisom NAGRADNA KRIŽANKA in vašimi podatki.

Med pravih odgovori bomo izžrebali pet nagajencev, ki bodo prejeli praktične nagrade.

Med prispelimi odgovori (pravilna rešitev je bila **BLIŽA SE POMLAD**) bodo nagrado prejeli: Maja Bizjak Batistič, Nova Gorica; Janez Brumnik, Zgornja Kungota; Urška Jerinc, Ljubljana; Renata Jordan, Kostanjevica na Krki, in Gorazd Razpotnik, Izlake. Čestitamo!

V KRALJESTVU UGANK

www.salomonov-ugankar.si

AVTOR: GREGA RIHTAR	MIRUJOČI DEL ELEKTROMOTORJA	SIN ODISEJA IN PENELOPE V GRŠKI MITOLOGIJI	POVRŠINA	GEOGRAFSKA REGIJA V FRANCJI	AMERIŠKI PEVEC GARFUNKEL
RAZLIČICA ZENSKEGA IMENA STANISLAVA					
NASILJE, STRAHOVLADA					
NAJSEVERNEJŠI STALNO NASELJEN KRAJ					
DELOVNA SKUPINA, TIM					NAŠA PEVKA (ANA)
PEČENJE					
GRAD V VELENJU, PO KATEREM JE POIMENOVANA CELOTNA SALESKA DOLINA	OSKRBOVANEČ UBOŽNICE (ZASTAR.)	SLEPI ARKADNI LOKI NA POLSTEBRIH	KDOR JOKA	AMERIŠKI KEMIK ONSAGER	NEON
					PUŠČAVNIK IZ OPERE THAIS
			ROMANJE V MEKO		
			NIKO SADNIKAR		
PREBIVALEC PRAGE					NOGOMETAŠ MATAVŽ ZVOK DOLOČENE VIŠINE
RIBJA JAJCECA			HLEV ZA ŽIVINO NA PAŠNIKIH		
ŽENIN ALI MOŽEV OČE			NAJVEČJE MESTO V SEVERNI NIGERII	OSEBA IZ BIBLIJE GOVORICA TATOV, ARGOT	
ARTUR TAKAČ		ROMAN TONETA SVETINE SVEN HEDIN			NEKDANJI NEMŠKI AVTO
Z LUSKAMI POKRIT PLAZILEC				BISTVO V SHOLAST. FILOZOFIJI JUNAŠKA PESNITEV	SMUČI PO NORDIJSKO
RUSKO PRISTANIŠČE					
RADIJ		NEKDANJI NIZOZEMSKI KOLESAR ZOETEMELK			RAZLIČNA SAMOGLASNIKA

Ko strojniški poklic zamenjaš s kmetijskim

Kmetovati na Notranjskem Krasu ni enostavno. Na eni strani so tu visoke kraške planote s poznimi pozebami in rednimi poplavami, na drugi pa vrtačast svet s plitvimi tlemi, da še vile ne stojijo pokonci, ko jih zapičiš v zemljo. Zato je na tem območju odločitev za kmetovanje toliko več vredna in si zasluži spoštovanje.

Marjan Papež, KGZS
marjan.papez@kgzs.si

Dominik Milavec iz Ivanjega Sela, mladi prevzemnik iz leta 2019, je kot strojni tehnik po desetih letih opustil službo v kovinarski branži, čeprav ima doma kar precej strojev za izdelavo kovin in izdelavo različnih sklopov. Kmetuje v vasi, ki je širše poznana po tem, da se nahaja pod istoimenskim viaduktom primorske avtoceste med Logatcem in Uncem. Sicer pa se vas, ki šteje okrog petdeset hišnih števil, precej uspešno upira opuščenju kmetijstva, ki je tako prepegosta nevhvaležna iztočnica za pogovor na območjih z omejenimi možnostmi za kmetovanje.

Kam so spravili pet goldinarjev?

In kaj je potem vplivalo, da se je Dominik Milavec vseeno odločil za kmetovanje? »Rad delam z živalmi. Resnično rad. Vse skupaj ne bi imelo nobenega smisla brez velike podpore žene in družine ter medgeneracijskega povezovanja oz. pomoči in podpore staršev ter brata in sestře, saj so vsi nepogrešljivi pri vsakdanjem delu na kmetiji in odločitvah za prihodnost.

To veselje do dela na kmetiji, do dela z živalmi sem 'podedoval', saj imamo dolgo tradicijo kmetije,« pove Dominik.

Tri generacije družine Milavec: starša Lucija in Janez, mladi prevzemnik Dominik z ženo Janjo ter naraščaj Anže in Ajda.

petnajst krav molznic, kjer je gradnja sedaj v polnem zamahu, bo omogočil boljše pogoje za rejo živali, avtotandem molzišče pa bo olajšalo tudi delo in omogočila prirejo še bolj kakovostnega mleka. Tega sedaj oddajo okrog devetdeset tisoč litrov neposredno v Ljubljanske mlekarne, saj je združništvo na Notranjskem s stečajem cerkniške zadruge Krpan zamrlo. Mogoče tudi zaradi precej skromnega posluha lokalne skupnosti za kmetijstvo, saj na primer občina Cerknica za kmetijstvo namenja borih štiri tisoč evrov na leto.

V hlevu redijo rjavo in lisasto pasmo, a Dominik se v prihodnje nagiba bolj k rjavi pasmi: »Bolj je prilagojena na naše pridelovalne pogoje. Mlečnost v čredi je med sedem in osem tisoč kilogramov v standardni laktaciji, toliko se da prirediti na Notranjskem Krasu. Pri izboljševanju lastnosti črede posegamo po domačih bikih, udeležujemo se predstavitev le-teh na Osemenjevalnem centru Preska, ki deluje v okviru KGZS – Zavoda Ljubljana, kakšno plemensko telico pa tudi kupimo. Nekaj tudi že sami znamo in imamo, saj smo pred leti sodelovali na razstavi plemenskih živali v Gornji Radgoni,« pove Dominik.

Pridelavo krme prilagodili (novim) razmeram

Poleg novogradnje hleva je v okviru naložbe za mladega prevzemnika še računalniška oprema in vzpostavitev pašnih ograj. »Pasemo telice, za

pašo krav zaenkrat ni pogojev. Prostor za novim hlevom bo sicer omogočal izpust živali. Upamo, da bomo v prihodnje pridobili nekaj sosednjih površin, teh je okrog pet hektarjev, ki bi omogočila tudi pašo krav,« pove mladi prevzemnik Dominik.

Sicer njihova kmetija obsega petintrideset hektarjev. Trinajst hektarjev je gozda, po enajst hektarjev pa lastnih in najetih površin. Večina površin je v krogu treh kilometrov od doma, le tri hektarje je oddaljeno slabih deset kilometrov na območju Cerkniškega jezera. Glede pogojev za kmetovanje velja omeniti še dejstvo, da je njihovih površin malo, nenazadnje je nadmorska višina okrog 550 metrov.

Koruzo za silažo sadijo vsako drugo leto. Tako ubijejo dve muhi na en mah. S pridelavo in spravilom imajo delo na dve leti, hkrati pa na ta način omejujejo težave s koruznim hroščem. Kot odgovor na podnebne spremembe so uspešno uvedli v pridelavo sudansko travo, ki da letno pet do šest odkosov kakovostne krme, ki jo zbalirajo.

Preveč omejitev

So pa še druge omejitve, ki otežujejo njihovo kmetovanje: »Površine imamo na vodovstvenem območju (VVO), znotraj Nature 2000 in še na območju okoljsko občutljivega trajnega travinja (OOTT). Vse preveč je omejitev, ki sicer podpirajo ohranjanje narave in sobivanje z divjimi živalmi. A kmetovanje je vse preveč postavljeno v drugi plan, prvo besedo imajo okoljevarstveniki, potem šele

Gradnja hleva mora biti zaradi uveljavljanja sredstev iz razpisa za mladega prevzemnika temeljito dokumentirana.

Pod hlevom bo jama za gnojvko.

Ivanje Selo ali mlekarstva vas

»Ivanjemu Selu Ivanjci in nekateri okoličani rečemo tudi mlekarstva vas, saj se še vedno šest kmetij ukvarja s prirejo mleka,« pove Dominik, terenski kmetijski svetovalec Rajko Intihar iz Cerknice pa doda: »Povsem drugačna je slika v smeri Cerknice in še naprej. Prva mlečna kmetija je šele v Grahovem, ki je od Ivanjega Sela oddaljeno skoraj petnajst kilometrov. Pa tudi sicer položaj ni preveč spodbuden, saj en kamion pobere mleko z vse Notranjske.«

Oče Janez pa nadaljuje: »Temeljni prve hiše na tem mestu so bili postavljeni leta 1350. Pred hišo sta stebra, ki sta ostala od bližnje cerkve, ki so jo Turki porušili leta 1328. Sicer pa je na sedanjost kmetijo, ki ji po domače rečemo 'Pri Mačonu', prišel naš prednik pred približno dvesto leti iz Jakovice. Objekti domačije so že precej stari, mogoče naj omenim kozolec iz leta 1886. Dejali so, da so ob postavitvi pod steber dali denar za srečo. Ko smo obnovljali kozolec, smo res pod stebrom našli denar. To je bilo pet goldinarjev, kar je bila takrat vrednost ene-

ga teleta,« pove eno izmed zanimivosti iz zgodovine kmetije očče Milavec.

Iz preteklosti v prihodnost

Lepo se je spominjati zgodovine, vendar je treba gledati v prihodnost. Ključna za napredek kmetije je bila, po Dominikovem mnenju, odločitev za gradnjo novega hleva, saj je v starem preveliko ročne dela, nenazadnje molža štirinajstih krav poteka še v molzni vrč.

Nov hlev na prosto rejo za

Dominik je delo za strojem v delavnici zamenjal za delo s strojem v delavnici pod milim nebom.

Na kmetiji redijo rjavo in lisasto pasmo, a ta se bo počasi spet umaknila rjavi.

kmetijci. Kam vodi ta politika?« se sprašuje trintridesetletnik, za katerega je to prvi razpis, na katerega je kandidiral v kmetijstvu.

Pri tem je omenil, da je pregledal več informacij o razpisu 6.1, to je za mlade prevzemnike, druga zgodba pa so razpisi 4.1, to je za naložbe v kmetijsko gospodarstvo, kjer kmetije na Notranjskem težko dosežejo zadostno število točk, zato meni, da bi bila potrebna še ena kategorija, še en sklop razpisov za »ne več majhne in še ne velike« kmetije.